

Votaziun federala dals 25 da zercladur 1995

Explicaziuns dal cussegl federal

Objects da la votaziun

10avla revisiun da l'AVS

La 10avla revisiun da l'AVS porta rentas individualas er per las dunnas maridadas, bunificaziuns per incumbensas educativas ed incumbensas da tgira sco er rentas pli autas per persunas cun entradas modestas. La vegliadetgna da renta duai vegnir flexibilisada ed auzada tar las dunnas pass per pass sin 64 onns. Per realisar questa finamira esi previs in lung temp transitori. Cunter la revisiun esi vegni preni il referendum.

Explicaziuns pag. 2-8

Text da la votaziun pag. 32-63

Initiativa AVS

L'iniziativa dal pievel «per l'amplificaziun da l'AVS e da l'AI» pretenda tranter auter in deplazzament da las grevezzas da la segunda pitga (prevenziun professiunala) sin l'emprima pitga (AVS/AI). Il cussegl federal ed il parlament la refusan, surtut perquai ch'ella chaschnass fitg gronds custs supplementars.

Explicaziuns pag. 10-14

Text da la votaziun pag. 15-16

Acquist da bains immobigliars

Las disposiziuns davart l'acquist da bains immobigliars tras persunas da l'exteriur duain vegnir schluccadas per dar uschia in nov impuls a noss'economia. Tut tgi che abita e lavura legalmain e permanentain en Svizra duai vegnir liberà da l'obligaziun da dumandar ina permissiun. Cunter la revisiun esi vegni preni il referendum.

Explicaziuns pag. 18-24

Text da la votaziun pag. 25-31

Emprim project:

Lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents (LAVS) (10avla revisiun da l'AVS)

La dumonda da votaziun sa cloma:

Vulais vus acceptar la midada dals 7 d'october 1994 da la lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents (10avla revisiun da l'AVS)?

Il cussegl naziunal ha approvà la lescha cun 138:27 vuschs, il cussegl dals chantuns cun 37:2 vuschs.

Text da la votaziun pag. 32-63

Il pli impurtant en furma concisa

Nossa pli impurtanta instituziun sociala

Dapi prest 50 onns è l'AVS nossa pli impurtanta instituziun sociala. Ella sto dentant adina vegnir adattada als svilupps socials ed economic. La preschenta 10avla revisiun da l'AVS ha surtut duas finamiras: ina prevenziun da vegliadetgna equivalenta per dunnas ed umens ed ina meglieraziun da las prestaziuns a las personas economicamain pli flaivlas.

Egualitad tranter dunnas ed umens

Dal temp da la creaziun da l'AVS han ins pudì supponer che l'um haja gì en las bleras famiglias in'activitad da gudogn entant che la donna ha fatg il tegnair-chasa ed ha educà ils uffants. Oz è la realitad in pau in'otra, perquai che pli e pli bleras dunnas èn activas en ina professiun. Per l'avegnir duain per quest motiv domadus conjugals avair il dretg d'in'atgna renta. Tgi che educescha uffants u tgira confamigliars che basegnan tgira ademplescha ina impurtanta bunificaziun che han pli tard per consequenza rentas pli autas. Uschia vegnan ulteriuras discriminaziuns da las dunnas dismissas e lavurs na pajadas finalmain reconuschidas cur ch'i sa tracta da fixar la renta.

Meglieraziuns da caracter social

Gia en vigor èn meglieraziuns specificas en favur da personas che retiran rentas minimalas. Grazia ad ina furmla nova datti rentas pli autas per personas cun entradas modestas – surtut per dunnas. Questa ed autras mesiras (indemnisaziuns

a personas dependentas d'agid, bunificaziuns per incumbensas educativas a dunnas divorziadas) èn limitadas ad interim fin a la fin da 1996. Cun l'acceptaziun da la revisiun vegnan ellas introducidas definitivamain.

Auzament da la vegliadetgna da renta per las dunnas

A partir da l'onn 2001 vegn la vegliadetgna da renta da las dunnas auzada en etappas da 62 sin 64 onns. Quai na vul dentant betg dir che las dunnas ston senz'auter esser activas fin 64 onns ed ils umens activs fin 65 onns. La renta po gia vegnir retratga dus onns avant la vegliadetgna da pensiun, dentant cun ina reducziun da 6,8 pertschient per onn da retratga anticipada. Per las dunnas ch'obtegnan il dretg da la renta fin l'onn 2009, munta la reducziun be a 3,4 pertschient.

Pertge in referendum?

Cunter la 10avla revisiun da l'AVS han ils sindicats preni il referendum. Els renconuschan bain ils avantatgs da la revisiun, els sa dostan però cunter l'auzament da la vegliadetgna da renta per las dunnas.

Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

Il cussegl federal ed il parlament sustegnan la revisiun, cunquai ch'ella porta considerablas meglieraziuns socialas ed ademplescha giavischs giustifitgads da las dunnas. Las meglieraziuns elavuradas durant 15 onns na duain betg vegnir impedidas sulettamain pervi da la dumonda da la vegliadetgna da renta.

Tge porta la nova lescha?

La nova lescha porta particularmain las suandantas novaziuns:

Dretg individual da la renta

Mintgin ha il dretg d'ina atgna renta, independentamain da sia schlattaina u da ses stadi civil.

Separaziun da l'entrada durant la lèt看 (splitting)

La renta comunabla per conjugals da fin uss vegn remplazzada d'ina renta per mintgin dals partenaris. Durant la lèt看 van las contribuziuns pajadas a l'AVS sin ils contos dals dus conjugals en duas parts egualas (splitting). La summa da las duas rentas munta sin il pli a 150 pertschient da la renta maximala – sco fin uss la renta per conjugals.

Bunificaziuns per incumbensas educativas e da tgira

Tgi ch'educhescha uffants fin a 16 onns u tgira confamigliars dependents da tgira en la medema chasada obtegna bunificaziuns. Quellas han pli tard per consequenza ina renta pli auta, uschè ditg che la renta maximala na vegn betg cuntanschida. Per la lavur d'educaziun e da tgira vegn quintada in'entrada annuala fictiva (ca. 35 000 francs) e resguardada tar la calculaziun da la renta.

Meglieraziuns da character social

Gia en vigur èn las suandantas meglieraziuns:

A basa d'ina nova furmla da renta (relaziun tranter entrada e renta) retiran persunas economicamain pli flailvas pli autas rentas. Ultra da quai vegnan concedidas indemni-saziuns, sch'insatgi è dependent regularmain d'agid da terzas varts. E finalmain obtengan dunnas divorziadas bunificaziuns per incumbensas educativas.

Questas meglieraziuns da character social vegnan introducidas en il dretg legal en cas d'in gea a la 10avla revisiun da l'AVS. En cas d'in na valan ellas be fin a la fin da 1996. Il parlament stuess alura prender ina decisiun pertutgant questa dumonda.

Auzament da la vegliadetgna da renta per las dunnas

La vegliadetgna da renta per las dunnas – oz 62 onns – vegn auzada a partir da 2001 sin 63 ed a partir da 2005 sin 64 onns. Dunnas a partir da l'annada 1939 obtengan uschia la renta cun 63 onns e quellas a partir da l'annada 1942 cun 64 onns.

Flexibilisaziun da la vegliadetgna da renta

Concernent la vegliadetgna da renta vegn introducida ina tscherta flexibilitad: dunnas pon retrair la renta gia cun 62 onns ed umens cun 63 onns. Lur renta vegn dentant reducida en quest cas per 6,8 pertschient per onn da retratga anticipada. Per las dunnas è questa reduziun vegnida fixada per ina perioda transitoria fin a l'onn 2009 sin mo 3,4 pertschient. Sche las reduziuns chaschunan cas da direzza, po la persuna pertutgada pretender prestaziuns supplementaras.

Introducziun d'ina renta per vaivs

Sco novaziun obtengan er umens ina renta per survivents en cas da la mort da la consorta, uschè ditg ch'els han uffants sut 18 onns.

Ulteriuras novaziuns

En il senn dal princip da l'egualitad da las schlattainas vegn l'obligaziun da pajar contribuziuns reglada da nov e las rentas supplementaras en l'AVS vegnan abrogadas.

Arguments dal comité da referendum

Il comité da referendum fa valair ils suandants arguments:

«La 10avla revisiun da l'AVS porta a las dunnas ina reducziun da la renta da 13,6 pertschient

Cunquai che la maioritad dal palament ha auzà la vegliadetgna da renta per las dunnas, cunter la veglia dal cussegl federal, sin 64 onns, porta la 10avla revisiun da l'AVS mo dapli problems che dapli giustia:

- **In auzament da la vegliadetgna da renta munta 35000 dischoccupads dapli.**
Igl è absurd, sche umans pli vegls ston lavurar dus onns pli ditg e da l'autra vart 200000 che lessan lavurar na chattan betg lavur. Dunnas che vulan en l'avegnir ir en pensiun cun 62 onns ston per il rest da lur vita acceptar ina reducziun da la renta da 13,6 pertschient.
- **In auzament da la vegliadetgna da renta munta dapli expensas per la cassa dal stadi.**
Na respargns mabain dapli custs èn las consequenzas d'ina vegliadetgna da renta da 64 onns: tar l'assicuranza d'invaliditad, l'assicuranza da dischoccupads, las cassas da malsauns e tar il provediment. Lavurar dus onns pli ditg munta er ina pli gronda ristga da daventar invalid, da perder la piazza da lavur, da daventar in cas da provediment e d'adina puspè vegnir malsaun.
- **In auzament da la vegliadetgna da renta per las dunnas è da dischavantatg per blers umens.**
Blers umens èn maridads cun dunnas pli giuvnas. Essend che la renta supplementara vegn stritgada cun la 10avla revisiun da l'AVS, vul quai dir ch'ils conjugals ston viver d'ina renta singula a partir dal pensiunament da l'um fin che la dunna ha cumplenì 64 onns.
- **In auzament da la vegliadetgna da renta porta main egalitad.**
Las dunnas gudognan er anc oz radund 30 pertschient main ch'ils umens; ellas han pli pitschnas schanzas da far carriera; ellas èn engrevgiadas pli fitg ch'ils umens cun la dubla provocaziun professiun e lavur da chasa/educaziun. In'adattaziun da la vegliadetgna da renta da las dunnas a quella dals umens senza cumpensar a medem temp questas inegalitads, na porta per quest motiv betg dapli, mabain main egalitad.
- **L'AVS na dovra betg in auzament da la vegliadetgna da renta.**
La situaziun finanziaria da l'AVS è e resta sauna. Quai di na be cussegliera federala Dreifuss, quai dian er tuts instituts economics independents. L'augment dal dumber dals umans attempads en noss pajais è supportabel per l'AVS. Il pievel ha gia permess a moda preventiva in pertschient spezial tar la taglia sin plivalita.
- **In auzament da la vegliadetgna da renta mida il splitting progressiv en ina restricziun.**
La 10avla revisiun da l'AVS porta la separaziun da las rentas e las bunificaziuns per educaziun e tgira. En cumbinaziun cun l'auzament da la vegliadetgna da renta vegn quest progress midà en ina restricziun. Concretamain: Splitting e bunificaziuns – da quai profiteschan umens e dunnas – custan 58 milliuns francs a l'AVS. Cun l'auzament da la vegliadetgna da renta spargna l'AVS da l'autra vart milliardas sin donn e cust da las dunnas.

Per quests motifs recumondan l'Uniun sindacala svizra (USS), la Federaziun dals sindicats cristians da la Svizra (FSC), numerusas personalitads sco er diversas organisaziuns da dunnas e da rentiers, en tut cun passa 141000 Svizras e Svizzers, da dir NA a la 10avla revisiun da l'AVS cun ina pli auta vegliadetgna da renta.»

Posiziun dal cussegl federal

La 10avla revisiun da l'AVS pussibilitescha ina vasta egualitad tranter dunnas ed umens en l'AVS e porta meglieraziuns necessarias sin il plaun social. Da refusar tut quai pervi da la dumonda da la vegliadetgna da renta, n'è betg prudent. I n'exista betg ina garanzia che las novaziuns vegnian realisadas pli tard en cas d'ina refusa. Il cussegl federal recumonda il project particularmain per ils motivs suandants:

Metter um e dunna sin in pe equal

Tuts, tant las dunnas sco er ils umens duain en l'avegnir avair il dretg d'ina atgna renta. Tenor il dretg vertent ha be l'um gù il dretg da la renta per conjugals. Quei n'è betg giustifitgà en noss dis. 1988 è il partenadi equal tranter um e dunna vegnì renconuschì tras il nov dretg matrimonial. Tenor quel duain ils conjugals parter quai ch'els han elavurà en la lètg. Igl è inditgà dad er introducir quest princip en l'AVS.

Ina renconuschientscha daditg spetgada

Fin uss èn l'educaziun dals uffants e la tgira da vegls e malsaus na vegnidas resguardadas en l'AVS. Cun la 10avla revisiun da l'AVS sa mida quai. Per l'emprima gia vegni renconuschì en l'AVS che la lavur na pajada da l'educaziun e da la tgira saja da resguardar. Per questa lavur datti ina bunificaziun ch'è pli tard da

muntada tar la calculaziun da la renta. Questa meglieraziun na contestada porta in augment da la renta per la blera glied. La bunificaziun per la lavur educativa e da tgira munta in success per propi, che po vegnir taxà per ina prestaziun da pionier en l'Europa.

Ina pli gronda renta per pli che 580 000 personas

La nova metoda da calculaziun da la renta è l'element essenzial da la 10avla revisiun da l'AVS. En cuntradicziun cun il princip da repartiziun eguala ch'è savens vegnì crititgà, permetta la nova regulaziun da favurisar particularmain quels cun entradas minimalas e che disponan consequentamain d'ina modesta prevenziun professiunala. Radund 580 000 personas, surtut dunnas, profiteschon da las rentas augmentadas. Ultra da quai obtegnan tuttas personas cun il dretg da la renta e ch'èn dependentas d'ina tgira regulara ina indemniziun finanziaria.

Ina pli auta vegliadetgna da renta per las dunnas

Il parlament ha decis per motivs finanzials da colliar ils numerus avantatgs da la 10avla revisiun da l'AVS cun in auzament en etappas da la vegliadetgna da renta per las dunnas. A partir da l'onn 2001 vala per las dunnas la vegliadetgna da renta da 63 onns ed a partir da 2005 ina tala da 64 onns. Questa regulaziun n'è dentant betg fixa; anzi ella permetta ina tscherta flexibilitad. Er en l'avegnir pon las dunnas retrair la renta cun 62 onns, sch'ellas èn prontas d'acceptar ina reducziun da la renta da 6,8 pertschient per onn da retratga anticipada. Per las annadas 1939 fin 1947 munta la reducziun a basa d'ina disposiziun transitoria be a la mesadad, q.v.d. a 3,4 pertschient.

Vegliadetgna da pensiun flexibla er per ils umens

La vegliadetgna da renta vegn fixada pli flexibla er per ils umens. La vegliadetgna normala da renta munta sco fin uss sin 65 onns, els pon dentant ir en pensiun gia cun 63 onns. La renta vegn en quest cass reducida per 6,8 pertschient per onn da retratga anticipada. Sche dunnas u umens vegnan en difficultads finanzialas pervi da la reducziun, pon els far valair prestaziuns supplementaras.

Ina renta supplementara n'è betg pli giustifitgada

La dismessa da la renta supplementara che vegn crititgada dal comité da referendum na chaschuna betg ina mendra situaziun generala. La renta supplementara è numnadamain vegnida introducida dad in temp che blers conjugals stuevan viver sulettain da la renta da l'AVS. Cun l'amplificaziun da la prevenziun professiunala n'è questa prestaziun betg pli necessaria, tant pli che quella violescha il princip da l'egualitad, perquai ch'ella vegn prestada unilateralmain a consorts cun dunnas pli giuvnas. La renta supplementara duai dentant vegnir dismessa pir sunter la scadenza d'in termin transitori. En cas da direzza stattan las prestaziuns supplementaras er qua a disposiun.

Consequenzas finanzialas

Il parlament ha furmà la 10avla revisiun da l'AVS uschia ch'ella è finanzialmain equilibrada. Las expensas supplementaras per onn da strusch 700 milliuns francs – 500 milliuns custa be la nova metoda da calculaziun en favur da persunas cun entradas modestas – vegnan cumpensadas a partir da 2005 tras l'auzament da la vegliadetgna da renta per las dunnas. Ins quinta schizunt cun in pitschen surpli d'entradas. La revisiun contribuescha uschia a consolidar questa impurtanta instituziun sociala. L'AVS resta uschia vinavant sin ina basa sauna e solida.

Pretensiun na cumprovada

Il comité da referendum pretenda che la 10avla revisiun da l'AVS muntia per las dunnas ina reducziun da la renta da 13,6 pertschient. D'ina reducziun generala da las rentas na sa tracti insumma betg. Be las dunnas che sa laschan pensiunar a partir da l'onn 2010 cun 62 onns ston acceptar ina tala reducziun da la renta. Quai vala dal rest er per ils umens che pon grazia a la 10avla revisiun da l'AVS er gia cun 63 onns retrair ina renta reducida.

Las meglieraziuns n'èn betg periclitadas

Il comité da referendum fa ina politica pessimistica ch'è stravagada e strusch chapibla. I fiss donn sche questa lescha equilibrada vegniss refusada sulettamain pervi da la dumonda dispitaivla concernent la vegliadetgna da renta per las dunnas. Segiramain munta quai per bleras dunnas in sacrifici, sche lur vegliadetgna da renta vegn avischinada a quella dals umens. Ins sto dentant er resguardar las numerusas meglieraziuns tras la 10avla revisiun da l'AVS. Las dunnas vegnan pensiunadas malgrà lur apectativas da vita pli autas anc adina in onn avant ch'ils umens. Cun l'auzament da la vegliadetgna

da renta prestan ellas ina contribuziun per garantir la finanziaziun da l'AVS en l'avegnir.

Las consequenzas d'in na

In na a la 10avla revisiun da l'AVS avess la consequenza che las meglieraziuns sco splitting e bunificaziuns per pensums educativs e da tgira, surtut impurtantas per las dunnas, na pudessan betg passar en vigur. Igl è dal tutfatg intschert che quests considerabels avantatgs pudesan vegnir introducids pli tard senza in auzament da la vegliadetgna da renta per las dunnas. Na segirada fiss er la cuntinuaziun da las meglieraziuns da rentas per entradas pli modestas, ch'èn limitadas fin l'onn 1996; il parlament stuess concluder quellas danovamain.

La 11avla revisiun da l'AVS è sin rucca

Igl è impurtant d'acceptar la 10avla revisiun da l'AVS per uschia pudair prender a maun autras dumondas da l'AVS. Ils problems en connex cun il svilup demografic da la Svizra e la finanziaziun a lunga vista da l'AVS vegnan ad esser il tema da l'11avla revisiun, che duai passar en vigur ils emprims onns dal proxim tschientaner.

Per tut quests motivs recumondan cussegl federal e parlament d'approvar la 10avla revisiun da l'AVS.

Segund project:

Iniziativa dal pievel «per l'amplificaziun da l'AVS e da l'AI»

La dumonda da la votaziun sa cloma:

Vulais Vos acceptar l'iniziativa dal pievel «per l'amplificaziun da l'AVS e da l'AI?

Il cussegl nazional ha refusà l'iniziativa cun 123:51 vuschs, il cussegl dals chantuns cun 36:3 vuschs

Text da la votaziun pag. 15-16

Il pli impurtant en furma concisa

Tge vul l'iniziativa?

L'iniziativa dal pievel «per l'amplificaziun da l'AVS e da l'AI» è vegnida inoltrada da la Partida socialdemocratica da la Svizra (PSS) e da l'Uniun sindacala svizra (USS) cun 118 264 sottascripziuns valaivlas. Ella pretenda in deplazzament da las grevezas da prestaziun da la segunda pitga (prevenziun professiunala) sin l'emprima pitga (AVS/AI). Las rentas duain vegnir augmentadas considerablmain, entant ch'i duai vegnir spargnà tar la prevenziun professiunala.

Rinforzament da l'emprima pitga

L'iniziativa definescha la finamira da l'emprima pitga da nov: Quella n'ha betg mo da covrir il basegn d'existenza, ella ha plitost da contribuir a «l'indipendenza economica sin la basa dal stadi da viver anteriur». L'AVS e L'AI avessan uschia er da surpigliar incumbensas che vegnan oz ademplitas da la prevenziun professiunala.

Ula da quai pretenda l'iniziativa:

- rentas e bunificaziuns da tgira independentas da la schlattaina e dal stadi civil;
- ina renta da pensiun a partir da 62 onns;
- pli grondas contribuziuns da la confederaziun a l'AVS ed AI;
- la libra circulaziun integrala en la prevenziun professiunala.

Custs da passa 7 milliardas per onn

L'iniziativa avess grondas consequenzas finanzialas. Ins quinta ch'ella chaschunia per la confederaziun, per ils chantuns e per ils assicurads custs supplementars da pli che set milliardas francs. Questas enor-mas expensas stuessan vegnir finanzadas cun subvenziuns da la confederaziun u tras pertschients da la paja. La prevenziun professiunala vegniss percenter distgar-giada per 2,7 milliuns francs.

Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

Cussegl federal e parlament refusan l'iniziativa. Impurtantas pretensiuns da questa iniziativa dal pievel vegnan gia ademplitas cun la 10avla revisiun da l'AVS: meglieraziuns essenzialas da las rentas, in dretg individual da la renta, bunificaziuns per pensums educativs e da tgira, la pussaivladad d'ina retratga anticipada da la renta. La 10avla revisiun da l'AVS porta meglieraziuns da las rentas per persunas cun entradas modestas senza ils gronds dischavantatgs finansials da l'iniziativa. La libra circulaziun en la prevenziun professiunala è gia garantida tras ina atgna lescha a partir dal 1. da schaner 1995.

Arguments dal comité d'iniziativa

Il comité d'iniziativa fa valair ils suandants arguments:

«Vegliadetgna da pensiun tenor libra tscherna per um e dunna

L'iniziativa per l'amplificaziun da l'AVS ed AI dat finalmain la pussaivladad da destinar sez il mument cur ch'ins vul ir en pensiun. Cun in gea a l'iniziativa vegnan umens e dunnas ad avair il dretg da sa laschar pensiunar cun 62 onns cun ina renta entira u da laschar reducir lur pensum da lavur e lur entrada d'acquist a partir da 62 onns e da retrair persunter ina part da la renta da vegliadetgna.

Ils medems dretgs per um e dunna

L'iniziativa per l'amplificaziun da l'AVS ed AI pretenda l'introducziun dil splitting: Tranter consort e consorta duain las contribuziuns a l'AVS, ch'èn vegnidas pajadas durant lur convivenza, vegnir divididas.

L'iniziativa fa dentant er fin cun il fatg, che quels vegnian chastiads en lur vegliadetgna, che han reduci lur activitad da gudogn u renunzià a quella per educar uffants u tgirar confamgliars. Cun ina bunificaziun per pensums educativs e da tgira procura l'iniziativa uss che questas activitads vegnian resguardadas tar la calculaziun da las rentas.

Finalmain ademplier l'incarga costituziunala: Rentas d'AVS ed AI che garanteschon l'existenza

La costituziun federala di cleramain: Las rentas da l'AVS duain cuvri il basegn per l'existenza. L'AVS e l'AI èn oz anc lunsch davent da la realisaziun da quest postulat. Pir l'iniziativa dal pievel per l'amplificaziun da l'AVS ademplescha quest'incarga.

Ella pretenda in auzament da la renta minimala da l'AVS per 50 pertschient, uschia che la renta minimala da 970 francs vegn augmentada sin 1455 francs e la renta maximala da 1940 sin 2425 francs. L'auzament da las rentas da l'AVS è da gudogn er per persunas cun entradas medias. Ellas dovran pajar premias pli pitschnas per la 2. pitga.

Il pli directamain profiteschon las persunas già pensiunadas: Ellas obtegnan dapli renta d'AVS plus la renta na reducida da la cassa da pensiun.

Dapli segirezza per las rentas

L'amplificaziun da l'AVS porta dentant er dapli segirezza per persunas cun activitad da gudogn e per persunas pensiunadas: Adattaziuns da pretschs e da pajas èn garantidas tar las rentas da l'AVS – en cuntradiziun cun las rentas da las cassas da pensiun. Ils daners da l'AVS na pon er betg vegnir duvrads per fatschentas speculative.

Las meglieraziuns èn pajablas

Las meglieraziuns tar l'AVS – rentas pli autas, vegliadetgna da renta tenor libra tscherna, splitting, bunificaziuns – n'èn natiralmain betg d'avair gratuitamain, ma ellas èn pajablas

- cun in auzament da la contribuziun federala a l'AVS, finanziada cun 1,3 pertschient taglia sin la plivalità;
- cun respargns tar las premias per las cassas da pensiun – cun la medema protecziun da la prevenziun – en l'atezza da 2,7 milliardas francs;
- tras ulteriurs 0,4 pertschients da la paja dals lavurants e dals patruns;
- cun la crudada da las prestaziuns supplementaras en l'atezza da 1 milliarda francs.

Ulteriurs respargns èn probablmain pussaivels: grazia ad ina vegliadetgna da pensiun pli bassa main dischoccupads e main invalids, grazia a rentas pli autas main cas da provediment.

Cun in gea a l'iniziativa per l'amplificaziun da l'AVS ed AI faschain nus l'AVS finalmain tar in'assicuranza dal pievel che garantescha l'existenza.»

Posiziun dal cussegl federal

L'iniziativa pretenda ina repartiziun nova e problematica da las grevezzas tranter las trais pitgas da nosssa prevenziun da vegliadetgna. Ils custs enorms ch'ella chaschuna per il stadi e per l'economia na stattan en nagina relaziun cun las meglieraziuns per ils retschaviders da las rentas. Ultra da quai vegnan pliras pretensiuns da l'iniziativa realisadas cun la 10avla revisiun da l'AVS. Il cussegl federal refusa l'iniziativa particularmain per ils motivs suandants:

Intervenziun en il princip da las trais pitgas

Nossa prevenziun da vegliadetgna sa basa sin l'uschenumnà princip da las trais pitgas: L'emprima pitga è l'AVS che duai cuvri il basegn d'existenza. La segunda pitga è la prevenziun professiunala (cassas da pensiun). Ella duai permetter la cuntinuaziun dal nivo da viver usità a moda commensurada. La terza pitga finalmain furma la prevenziun persunala. Quest concept s'è cumprovà. Tschertas modificaziuns en segiramain pussaivlas. L'iniziativa mida dentant memia fitg la repartiziun da las grevezzas tranter las trais pitgas.

In char project, ma per blers na sufficient

L'iniziativa augmenta en media tuttas rentas per circa 500 francs. Ina tala mesira generala n'è betg cunvegna, perquai ch'ella sustegna er quels che sa chattan en ina situaziun economica uschè buna, ch'els na dovran absolutamain betg l'augment. Ultra da quai na garantescha l'auzament proponì betg l'existenza dals assicurads: Blers fissan er suenter l'auzament dependents da las

prestaziuns supplementaras. Il cussegl federal ed il parlament vulan per quests motivs auzar cun la nova furmla da renta da la 10avla revisiun da l'AVS las rentas da quels che han propi basegn da l'auzament.

Custs supplementars considerabels

L'AVS e l'AI custassan annualmain passa set milliardas francs dapli a basa da l'iniziativa. I n'è betg da responsar d'adossar talas grevezzas al pajataglia ed a l'economia. Tgi pajass quests custs supplementars? La confederaziun ed ils chantuns stuessan surpigliar almain 3,3 milliardas francs. Quest import sa reducescha sin 2,4 milliardas, sch'ins resguarda il distgargiament spetgà da 900 milliuns francs tar las prestaziuns supplementaras. I resta dentant anc adina custs na cuverts da 4,7 milliardas. Quest import enorm stuess vegnir finanzià u cun in augment da la tariffa da contribuziun per 2,1 pertschients da la paja u cun meds publics supplementars. Da l'autra vart sa resultass en la prevenziun professiunala in distgargiament da 2,7 milliardas francs per ils assicurads.

Sbassament da la vegliadetgna da renta

L'iniziativa propona ina renta da pensiun che po già vegnir retratga cun 62 onns. I n'existan nagins stimul da retrair la renta pli tard; uschia esi da presupponer che la regulaziun proponida haja per consequenza in sbassament general da la vegliadetgna da renta. La renta da pensiunament chaschuna pia ina grevezza supplementara ch'è finanzialmain strusch da supportar, surtut a vista da las aspectativas da vita creschentas da la populaziun.

Ina iniziativa già antiquada

L'iniziativa è vegnida inoltrada ditg avant la deliberaziun da la 10avla revisiun da l'AVS. Ella cuntegna pretensiuns ch'èn entant vegnidas concluidas en connex cun la 10avla revisiun da l'AVS: il dretg individual da la renta ch'è independent da la schlattaina (splitting) sco er bunificaziuns per pensums educativs e da tgira. Ultra da quai garantescha la lescha davart la libra circulaziun a partir dal 1. da schaner 1995 la libra circulaziun en la prevenziun professiunala e fa l'iniziativa uschia illusorica er en quest regard.

Per tut quests motivs recumondan cussegl federal e parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «per l'amplificaziun da l'AVS e da l'AI.

Text da la votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «per l'amplificaziun da l'AVS e da l'AI»

dals 7 d'october 1994

L'assemblea federala da la Confederaziun svizra,

avend examinà l'iniziativa dal pievel «per l'amplificaziun da l'AVS e da l'AI»¹⁾, inoltrada ils 30 da matg 1991,

avend gì invista dal messadi dal cussegl federal dals 5 da matg 1993²⁾,

concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 31 da matg 1991 «per l'amplificaziun da l'AVS e da l'AI» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² Ella ha il cuntegn suandant:

I

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 34^{quater} al. 2 introducziun e lit.b ed al.3 lit.b ed e

² La confederaziun instituescha sin via legislativa in'assicuranza per vegls, survivents e d'invaliditad obligatoria per l'entira populaziun. Quest'assicuranza porscha prestaziuns en daner e naturalias. Las rentas duain cuvri commensuradamain il basegn per l'existenza e contribuir a l'indipendenza economica sin la basa dal stadi da viver anteriur. La confederaziun procura che las prestaziuns vegnian furmadas a moda neutrala concernent schlattaina e stadi civil ed ella prevesa bunificaziuns per pensums da tgira. La renta maximala na dastga betg surpassar il dubel da la renta minimala. Las rentas ston vegnir adattadas almain al svilup dals pretschs. Rentas per vegls vegnan concedidas, en cas da desistida da l'activitad da gudogn, a partir dal 62avel onn cumplenì. La lescha fixescha, a partir da tge onn da vegliadetgna che nascha in dretg senza la cundiziun da desister da l'activitad da gudogn, ed ella regla il dretg parzial da rentas en cas d'ina desistida parziala da l'activitad da gudogn. Ella po sbassar il limit da vegliadetgna u prevair ina retratga anticipada sut tschertas cundiziuns. L'assicuranza vegn realisada cun la cooperaziun dals chantuns; las federaziuns professiunalas ed autras organizaziuns privatas u publicas pon vegnir envidadas a la collavuraziun. L'assicuranza vegn finanziada:

...

b. cun ina contribuziun da la confederaziun da maximal la mesadad da las expensas, che vegn cuverta en emprima lingia da las entradas nettas da la taglia e dal dazi sin tubac sco er da l'imposiziun da taglia sin bavrondas destilladas tenor l'artitgel 32bis alinea 9. La contribuziun da la confederaziun a l'assicuranza per vegls e survivents munta almain a 25 pertschient da las expensas da l'assicuranza e quella a l'assicuranza d'invaliditad almain a 50 pertschient da las expensas da quella. ;

...

³ Per pussibilitar a persunas attempadas, survivents ed invalidas da mantegnair a moda raschunaivla lur stadi da viver anteriur, prenda la confederaziun sin via legislativa e resguardond la prevenziun professiunala e las prestaziuns da l'assicuranza federala las suandantas mesiras:

¹⁾ FUF 1991 III 1104

²⁾ FUF 1993 II 549

- ...
- b. Ella circumscriba las pretensiuns minimalas, a las qualas las instituziuns da prevenziun ston satisfacer, numnadamain l'obligaziun d'assicurar almain las parts da l'entrada dals assicurads che correspundan ad 1 $\frac{2}{3}$ giadas fin a 4 $\frac{1}{2}$ giadas a l'import minimal da la renta per vegls da l'assicuranza federala. Ella po prevair mesiras applitgables per l'entir pajais per schliar problems particulars.
- ...
- e. Ella procura per la garanzia da la libra circulaziun integrala entaifer ed ordaifer l'assicuranza obligatoria; la prestaziun da libra circulaziun ha da cumpigliar almain ils dubels imports da las contribuziuns plus ils tschains dals lavurants a la prevenziun professiunala per la vegliadetgna.

II

Las disposiziuns transitorias da la costituziun federala vegnan midadas sco suonda:

Disposiziuns transitorias art. 20

¹ Las rentas da l'assicuranza federala per vegls e survivents e da l'assicuranza d'invaliditad vegnan entaifer sis onns dapi l'acceptaziun da la midada da l'artitgel 34^{quater} alinea 2 introducziun e litera b ed alinea 3 literas b ed e tras il pievel ed ils chantuns augmentadas uschia, che

- las rentas minimalas en vigur il mument da l'acceptaziun da la midada vegnan auzadas per la mesadad;
- las rentas sa cumponan d'ina part fixa eguala a $\frac{1}{3}$ da la renta minimala e d'ina part variabla eguala ad $\frac{1}{3}$ da l'entrada fin ad in'entrada en l'atezza da la dubla renta minimala ed ad $\frac{1}{6}$ a partir da lez mument;
- la renta maximala munta ad 1 $\frac{2}{3}$ giadas la renta minimala;
- la renta per vegls da persunas che vivan en in tegnairchasa communabel cun autras persunas cun il dretg da la renta, munta a $\frac{1}{3}$ da la renta da persunas cun in agen tegnairchasa;
- bunificaziuns per pensums da tgira vegnan fixadas uschia, ch'ellas correspundan almain a l'entrada en l'atezza dal dubel import da la renta minimala per vegls.

² Il legislatur procura per il distgargiament correspondent dals assicurads en il rom da la prevenziun professiunala obligatoria. Ils dretgs acquistads cun questa chaschun da tuts retschaviders da rentas ed assicurads vers instituziuns da prevenziun professiunala restan garantids. Il legislatur regla l'applicaziun dals chapitals da garanzia che vegnan libers sco reservas individualas da contribuziuns dals assicurads u sco prevenziun individuala e surveglia ch'i vegnia prenda sco basa per quest intent las aspectativas dal mument che l'artitgel 34^{quater} completà è vegnì acceptà.

³ Sche l'assemblea federala n'ha betg relaschà la legislaziun correspondententa entaifer tschintg onns dapi l'acceptaziun da l'artitgel 34^{quater} completà, relascha il cussegl federal las disposiziuns executivas necessarias.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

Terz project:

Midada da la lescha federala davart l'acquist da bains immobigliars tras personas en l'exteriur

La dumonda da la votaziun sa cloma:

Vulais Vus acceptar la midada dals 7 d'october 1994 da la lescha federala davart l'acquist da bains immobigliars tras personas en l'exteriur?

Il cussegl naziunal ha approvà la lescha cun 149:19 vuschs, il cussegl dals chantuns unanimamain.

Text da la votaziun pag. 25-31

Il pli impurtant en furma concisa

Reglamentaziun antiquada

Dapi passa 30 onns pon persunas da l'exteriur acquirar bain immobigliars en Svizra be lur, sch'els obtegnan ina permissiun. Questa regulaziun rigida n'è oz betg pli commensurada e duai per quest motiv vegnir schluccada, perquai ch'ella impedescha il svilup economic en bleras regiuns e stat en cuntradicziun cun contracts da domicil existents cun stadis vischinants. La dumonda dad esters per terren en Svizra n'è er betg pli uschè gronda sco pli baud. Bleras proceduras lungas e cumplitgadas èn daventadas unnecessarias.

Avertura controllada

Tgi che abita e lavura legalmain e permanentain en noss pajais vegn per quest motiv liberà da l'obligaziun da dumandar la permissiun. Per persunas cun domicil en l'exteriur resta l'obligaziun da permissiun sco fin uss, nun ch'ellas hajan gì ina giada pli baud domicil en Svizra durant almain tschintg onns. La cumpra da bains immobigliars, che vegnan duvrads per in'activitad economica, è percenter liberada da la permissiun, uschenavant che las cumpradras u ils cumpraders derivan da stadis che concedan a la Svizra in dretg reciproc. Questas schluccadas èn necessarias per che l'economia svizra obtegnia novs impuls.

Abitaziuns da vacanzas restan contingentadas

La revisiun da la lescha na munta dentant betg ina liberalisaziun totala. La vendita

d'abitaziuns da vacanzas a persunas en l'exteriur per exempel resta contingentada. Da nov vegni francà en la lescha expressivamain in dumber maximal da 4000 unitads per dus onns. Il cussegl federal è dentant er per l'avegnir liber da reducir ils contingents. L'acquist per intents da locaziun, d'affittaziun, da rivendita u da commerzi professional cun immobigliars resta da princip scumandà.

Pertgè il referendum?

Cunter la revisiun ha la partida dals Democrats svizzers prendì il referendum. Ella considerescha mintga liberalisaziun dal martgà da terren per persunas en l'exteriur per fallida. Tenor sia opiniun chaschunass la schluccada sfurzadamain in nov boom da construir.

Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

Cussegl federal e parlament considereschan la revisiun avant maun per in cumpromiss cunvegnent: I na vegn betg dà suatientscha ni a las pretensiuns extremas da desister dal tuttafatg da las restricziuns existentas ni da mantegnair l'odierna regulaziun rigida. La revisiun vegn a dar novs impuls a l'economia – betg il davos a las regiuns economicamain pregiuditgadas da noss pajais – e quai senza che la part dal terren en possess ester s'agmentia a moda exagerada.

Tge porta la midada da la lescha?

Novas perspectivas per noss'economia

Tgi che vul exequir en Svizra in'activitad economica po acquistar senza lungas e cumplitgadas proceduras da permissiun ils bains immobigliars ch'èn necessaris per quest intent. Qua tras e grazia a las pussaivladads augmentadas da sa participar ad interpresas indigenas vegn la piazza economica svizra pli attractiva per interpresas activas sin plaun internaziunal. La lescha midada introducescha plinavant levgiaments per las regiuns turisticas e contribuescha uschia a crear novas plazzas da lavur.

Avertura controllada dal martgà immobigliar

La nova lescha permetta in access controllà al martgà immobigliar. L'acquist da bains immobigliars cun il sulet intent da plazzar chapital u da martgadar professiunalmain cun immobiglias u per acquistar abitaziuns da vacanzas dovra ina permissiun sco fin uss. Il coc dir da la Lex Friedrich resta uschia mantegni.

Dal princip da naziunalitad al princip da domicil

Tgi che abita e lavura legalmain en Svizra po per l'avegnir cumprar immobiglias senza permissiun. Persunas en l'exteriur na dovran be lur nagina permissiun, sch'els han pli baud abità durant almain tschintg onns en Svizra. Questa midada metta il dretg vertent en concordanza cun las obligaziuns internaziunalas da la Svizra. Svizras e Svizzers che possedan u vulan acquistar terren en l'exteriur na ristgan betg pli da daventar victimas da mesiras da retorsiun dad auters stadis.

Ils interess dals Svizzers en l'exteriur èn resguardads

Svizras e Svizzers en l'exteriur pon acquistar immobiglias en lur patria er per l'avegnir senza permissiun, sch'els han vivi ina giada durant tschintg onns en Svizra u sch'els fan part d'ina ierta u èn gia cumproprietaris.

Limitaziun quantitativa per abitaziuns da vacanzas

Il sistem da contingents da fin uss per l'acquist d'abitaziuns da vacanzas tras persunas en l'exteriur resta mantegni. La lescha cuntegna novs criteris objectivs per la repartiziun da las cumparts dals chantuns sco er in dumber maximal da 4000 abitaziuns da vacanzas per ina perioda da dus onns per l'entir pajais.

Sminuziun da la burocrazia

La procedura actuala per obtegnair ina permissiun è memia burocratica. Proceduras lungas e cumplitgadas èn necessarias er per cumpras giustifitgadas. Per augmentar l'efficacitad vegni desistì d'ina obligaziun da permissiun per ils cas che han fin oz regularmain chattà ina decisiun positiva.

Arguments dal comité da referendum

Il comité da referendum va valair ils suandants arguments:

«Na a la vendita da la patria – nagina schluccada da la Lex Friedrich!

La revisiun proponida vegniss a sutminar il cuntegn central da la Lex Friedrich; perquai han ils **Democrats svizzers (DS)** prendì il referendum. Na be il dumber maximal da las permissiuns per tuts esters duai vegnir augmentà sensiblamain, mabain surtut duai er il princip da la naziunalitad vegnir remplazzà tras il **princip dal domicil**. Uschia pudess **mintga ester che ha ses domicil en Svizra** (u ha abità qua pli baud durant 5 onns!) cumprar terren e bains immobigliars **senza che quai vegnia imputà al contingent numnà**.

Na il «pitschen ester» mabain ils bonzs cun la bursa grossa (p.ex. la mafia da l'ost) cumpran terren tar nus. I sa tracta **per part da daners da fugia e da drogas da provenientscha dubiusa** che vegnan en noss pajas per vegnir lavads u reciclads.

Il cussegl federal ed ulteriurs interessads vulan **dismetter la Lex Friedrich cumplainmain en paucs onns (tactica da salami)**. Be cun in na a chaschun da questa votaziun sa lascha quai impedir.

Ensemen cun 56801 burgaisas e burgais vul la PD **impedir che noss davos spazis natirals vegnian cuverts cun betun**. Nossas bellas **cuntradas muntagnardas e las rivas dals lais** (la basa dal turissem) **ston vegnir mantegnidas!**

Igl è **ina offensiun per ils Svizzers en l'exteriur** che quels vegnan en l'avegnir tractads sco esters, sch'els vulan cumprar in'abitaziun en Svizra.

Igl è **nunchapibel ch'ins vul dismetter il territori bloccà en il conturn da stabiliments militars** e dar liber quel per la cumpra tras esters (privel da spiunadi).

Fits, pretschs per terren ed immobiglias vegnissan a **s'augmentar** tras la dumonda pli gronda ed uschia ad engrevgiar als indigens l'acquist da proprietad d'abitaziuns.

Il **nez economic d'abitaziuns da vacanzas ch'èn savens vidas è fitg pitschen**. Percunter han las vischnancas pertutgadas **gronds custs d'infrastructura per l'avertura** – custs che vegnan pajads dals indigens.

Lain mantegnair noss spazis natirals per noss uffants! Per quest motiv: Na a la speculaziun cun terren – Na a la vendita da la patria! »

Posiziun dal cussegl federal

Las disposiziuns rigurusas per l'acquist da bains immobigliars tras personas en l'exteriur èn da lur temp vegnidas decretadas perquai che la dumonda era creschida grondamain pervi dal boom economic e pervi dals avantatgs fiscals. La situaziun è entant sa midada. Ina schlucada para necessaria per che l'economia obtegna novs impuls e per che vegnian creadas u mantegnidas plazzas da lavur. A medem temp esi da metter en concordanza il dretg nazional ed il dretg internaziunal. La tema ch'i smanatschia ina nova « vendita da la patria » n'è betg giustifitgada. Il cussegl federal approvescha il project particularmain per ils motivs suandants:

Cundiziuns generalas midadas

Las relaziuns s'èn midadas radicalmain dapi ch'ins ha relaschè 1961 las emprimas restricziuns d'acquist per personas en l'exteriur. Il temp da la conjuntura exagerada ha gia daditg fatg plaz a la recessiun ed a la dischoccupaziun che chaschunan problems en bleras regiuns. Per quest motiv na dastgan las stentas per ina renovaziun economica er betg vegnir frenadas da la Lex Friedrich. L'attractivada da la Svizra na dastga betg vegnir sminuida tras reglamentaziuns sproporziunadas.

Nagina vendita da la patria

Il comité da referendum argumentescha cun il slogan da la « vendita da la patria ». Igl è da mantegnair las proporziuns: Dapi 1961 s'è la part dal terren en mauns esters augmentada per mo 0,05 pertschient da la surfatscha svizra u per strusch 0,8 pertschient dal terren da las zonas da

construcziun approvadas. Che questa cumpart n'è betg pli gronda stat en emprima lingia en connex cun la dumonda limitada dals davos onns. Er las recumpras tras personas svizras na dastgan betg vegnir sutvalitadas. Tranter 1985 e 1993 han 6236 esters acquistà in'abitaziun da vacanzas en Svizra, entant che 5481 Svizzers han recumprà in'abitaziun da vacanzas dad esters.

Restricziuns betg necessarias

I dat nagins motivs da pretender ina permissiun per l'acquist da terren dad estras e dad esters che abitan e lavuran legalmain dapi onns en Svizra. Personas domiciliadas èn dal rest gia oz liberadas da quest'obligaziun. A basa da la revisiun dastgan er personas ch'exequeschan en Svizra in'activitad economica acquistar libramain las immobiglias necessarias per quest intent.

Il coc dir da la lescha vegn mantegnì

Il cuntegn principal da la lescha vertenta vegn mantegnì: Sch'insatgi vul acquistar immobiglias mo sco investiziun da chapital, quai vul dir per las dar a fit, affittar u per las vender vinavant, dovra quel ina permissiun. Da princip scumandà resta medemamain il commerzi professional cun immobiglias. Per l'acquist d'abitaziuns da vacanzas vala vinavant in contingent da maximal 4000 unitads per dus onns che vegn francà da nov en la lescha. Quai correspunda al dumber ch'è vegnì fixà 1985 a chaschun da l'entrada en vigur da la Lex Friedrich. Natiralmain ch'il cussegl federal po er reducir ils contingents; el na dastga però betg als augmentar.

Ils Svizzers en l'exteriur na vegnan betg emblidads

Svizras e Svizzers en l'exteriur che vulan aquistar ina immobiglia en Svizra dovran da nov ina permissiun. Els vegnan dentant favorisads tras diversas mesiras: Uschia pon tuttas persunas che han vivi ina giada durant tschintg onns en Svizra aquistar libramain immobiglias. Il medem vala, sch'insatgi fa part d'ina ierta. La proprietad da famiglia po uschia vegnir

mantegnida. La revisiun metta la lescha en concordanza cun ils contracts internaziunals, tenor ils quals ils members dals stadis contractuals èn da tractar egualmain. Da quai profiteschon er Svizras e Svizzers en l'exteriur. Sch'ins fagess per els in'exceptziun en la Lex Friedrich, stuessan els quintar cun mesiras da retorsiun da l'exteriur.

Main expensas administrativas

La revisiun contribuescha essenzialmain a reducir las expensas administrativas. Ina permissiun è oz necessaria er per la pli pitschna interpresa. Quai è exagerà e duai perquai vegnir midà. Igl n'è er betg pli necessari da laschar approvar las disposiziuns executivas cantunals tras la confederaziun; ellas ston sulettamain vegnir tramessas a l'uffizi federal cumpetent. Ils chantuns obtegnan pia dapli libertad da decider e dapli autonomia concernent l'administraziun da lur contingents. Abrogada vegn er la disposiziun, tenor la quala il DFM sto examinar tuttas dumondas, sch'i sa chattia in impurtant stabiliment militar en la vischinanza. Ina tala examinaziun n'è betg necessaria, essend che tals objects pon er vegnir affittads e permissiuns èn fin uss vegnidadas refusadas be darar.

In cumpromiss ch'è da responsar

Da diversas varts è vegnida pretendida ina schluccada pli gronda da las prescripziuns existentas. Il chantun Genevra ha schizunt pretendì cun ina iniziativa chantunala che la Lex Friedrich vegnia abrogada totalmain. Il cussegl federal ed il parlament refusan talas pretensiuns radicalas. Las consequenzas da la schluccada proponida èn calculablas e da responsar. I sa tracta d'in cumpromiss che dat ils impuls economics giavischads, senza influenzer essenzialmain il martgà immobigliar en noss pajais.

In emprim pass vers l'abrogaziun?

Cuntrari a la pretaisa dal comité da referendum na po ins betg discurre d'ina tactica da salami. Ina liberalisaziun totala vegniss, sco ina cumissiun d'experts numnada dal cussegl federal constatescha, ad augmentar la dumonda per abitaziuns da vacanzas a moda strusch calculabla. Ina eventuala abrogaziun da la Lex Friedrich stuess per quest motiv en mintga cas vegnir accumpagnada da mesiras remplazzantas. Eventualas ulteriuras revisiuns posteriuras stuessan vegnir decididas en ina nova procedura independenta; la cooperaziun a quella è danovamain suttamessa a tuttas pussaivladads democraticas che noss stadi porscha.

Per tut quests motivs recumondan cussegl federal e parlament d'acceptar la revisiun da la lescha federala davart l'acquist da bains immobigliars tras personas en l'exteriur.

Text da la votaziun

Lescha federala davart l'acquist da bains immobigliars tras persunas en l'exteriur

Midada dals 7 d'october 1994

*L'assemblea federala da la Confederaziun svizra,
avend gì invista en il messadi dal cussegl federal dals 5 da mars 1994¹⁾,
concluda:*

I

La lescha federala dals 16 da december 1983 davart l'acquist da bains immobigliars tras persunas en l'exteriur vegn midada sco suonda:

Ingress

sa basond sin la cumpetenz generala da la confederaziun sin il sector dals affars externs sco er sin ils artitgels 64 e 64bis da la constituziun federala,

Art. 2 Limitaziun

Persunas en l'exteriur dovran ina permissiun da l'autorità chantunala cumpetenta, sch'ellas acquistan in bain immobigliar che serva ad els:

- a. sulettamain per piazzar chapital;
- b. per far commerzi professiunal;
- c. sco abitaziun da vacanzas.

Art. 3 Definiziuns

¹ Sulettamain sco piazzament da chapital vala particularmain l'acquist d'in bain immobigliar cun l'intent d'al dar a fit, d'al affittar u d'al alienar.

² L'acquist na vala betg be sco piazzament da chapital, sch'il bain immobigliar:

- a. serva a l'acquistader en emprima lingua per l'execuziun d'ina activitad d'industria, da mastergn, da prestaziuns da servetsch u d'ina activitad fa finanzas, d'in artisanadi u per exequir ina professiun libra; acquistadas en cumpropietad pon er vegnir abitaziuns liadas stringentamain cun plans d'utilisaziun dal terren sco er las surfatschas utilisablas e reservadas per quest intent;
- b. vegn surbajegià per la gronda part ed a moda professiunala da l'acquistader sez;
- c. serva a l'acquistader per l'affittaziun professiunala da spazi d'abitar ed el offrescha als fittadins prestaziuns da servetsch exendidas durant lur dimora;

¹⁾ FUF 1994 II 509

- d. serva per plazzar chapital ord l'activitad da fatschenta d'ina instituziun d'assicuranza autorisada da pratitgar en Svizra;
- e. serva ad ina banca u ad ina instituziun d'assicuranza autorisada da pratitgar en Svizra e che posseda in dretg da pegn sin quest bain immobigliar, per prevegnir ad ina perdita imminente ord l'act giuridic garantì tras il pegn;
- f. serva a la prevenziun en favur dal personal d'interpresas cun sedia en Svizra;
- g. serva exclusivamain ad intents d'utilitad publica e sche l'acquistader è liberà concernent quest bain immobigliar da la taglia federala directa.

³ Sco commerzi professional vala l'acquist d'in bain immobigliar cun l'intent d'al alienar, affittar e dar a fit, sche l'acquistader realisescha sia entrada per ina part essenziala tras il commerzi cun immobiglias.

⁴ Sco abitaziun da vacanzas vala in bain immobigliar cun in'abitaziun che serva a l'acquistader sco dimora periodica che na stat betg en connex cun l'execuziun da sia activitad da gudogn.

Art. 4 al. 1 lit. b, d, e ed f sco er al. 2

¹ Sco acquist d'in bain immobigliar vala:

- b. la participaziun ad ina societad senza personalitad giuridica ma abla d'acquistar facultad, che ha l'intent real da martgardar professionalmain cun bains immobigliars e che posseda tranter sias activas in bain immobigliar en Svizra;
- d. *Abrogà*
- e. l'acquist da la proprietad u da la giudida vi d'ina part d'ina persuna giuridica, che ha l'intent real da martgardar professionalmain cun bains immobigliars e da la quala las activas existan tenor lur valur reala per pli ch'ina terza da bains immobigliars en Svizra, uschenavant che persunas en l'exteriur obtegnan u rinforzan qua tras ina posiziun dominante;
- f. l'acquist da la proprietad u da la giudida vi d'ina part d'ina persuna giuridica, da la quala las activas existan tenor lur valur reala per pli ch'ina terza d'abitaziuns da vacanzas en Svizra;

² *Abrogà*

Art. 5 al. 1 lit. a e d sco er al. 2 e 3

¹ Sco persunas en l'exteriur valan:

- a. persunas natiralas che n'han betg lur domicil legal e real en Svizra u n'han betg gi quel pli baud en tut durant almain tschintg onns; l'alineia 3 resta resalvà;
- d. persunas natiralas e giuridicas sco er societads senza personalitad giuridica ma ablas d'acquistar facultad, che n'èn betg persunas en l'exteriur segund las literas a e c, ma acquistan in bain immobigliar a quint da persunas en l'exteriur.

² *Abrogà*

³ Uschenavant che obligaziuns internaziunalas na s'opponan betg, po il cussegl federal suttaletter a l'obligaziun da dumandar la permissiun members da stadis esters, che n'han betg il dretg da prender domicil en Svizra, per cas che quests stadis na concedan betg in dretg reciproc a burgais svizzers.

Art. 6 al. 2 lit. a e b sco er al. 3 lit. b

² I vegn supponì ch'ina persuna giuridica vegnia dominada da persunas en l'exteriur, sche quellas:

- a. possedan almain la mesadad dal chapital d'aczias, dal chapital da basa u dal chapital da l'associaziun;
- b. disponan almain da la mesadad da las vuschs en la radunanza generala u en la radunanza da l'associaziun;

³ I vegn supponì ch'ina societad collectiva u commanditara vegnia dominada da persunas en l'exteriur, sche ina u pliras da quellas:

- b. mettan a disposiziun a la societad sco commanditaris meds che correspundan almain a la mesadad dals agens meds da la societad;

Art. 7 lit. a, c, d, g, i e k

Nagina permissiun dovran:

- a. ertavels e legataris;
- c. acquistaders ch'en gia cumproprietaris u proprietaris communabels dal bain immobigliar;
- d. proprietaris d'abitaziuns da vacanzas per il barat da talas al medem lieu;
- g. acquistaders che acquistan ina surfatscha supplementara per arrundar lur bain immobigliar;
- i. persunas natirals cun domicil en l'exteriur che sa trategnan regularmain en Svizra per exequir in'actividad da gudogn, sch'ellas acquistan in bain immobigliar che serva ad ellas sco abitaziun durant lur dimora en Svizra; ils chantuns pon determinar la surfatscha admissibla.
- k. persunas natirals cun domicil en l'exteriur che acquistan in bain immobigliar en consequenza da la liquidaziun d'ina societad immobigliara fundada avant 1974, da la quala els eran entirain u parzialmain proprietaris da las aczias.

Art. 8 titel dal cuntegn ed al. 1-3

Motivs da permissiun per purs plazzaments da chapital

- ¹ L'acquist d'in bain immobigliar sco pur plazzament da chapital vegn permess, sche:
- a. el serva a terzs per la gronda part per exequir in'actividad d'industria, da mastergn, da prestaziuns da servetscha u da finanzas, d'in artisanadi u d'ina professiun libra; acquistadas en cumproprietad pon er vegnir abitaziuns liadas stringentmain cun plans d'utilisaziun da terren sco er surfatschas utilisablas e reservadas per quest intent;
 - b.-d. *Abrogads*

- e. sa chattan sin il giaschom abitaziuns a fit favuraivlas en il senn da la lescha federala dals 4 d'october 1974 davart la promoziun da la construcziun d'abitaziuns e da la proprietad u en il senn da disposiziuns chantunalas correspondentas u sche talas abitaziuns vegnan construidas sin quel.

² e ³ *Abrogads*

Art. 9 titel dal cuntegn ed al. 1-5

Abitaziuns da vacanzas

¹ *Abrogà*

² Ils chantuns pon disponer sin via legislativa ch'ina persuna natirala possia acquistar in'abitaziun da vacanzas en il rom dal contingent chantunal.

³ Ils chantuns fixeschan periodicamain ils lieus che, confurm ad in concept da svilup approvà en il senn da la legislaziun federala davart l'agid d'investiziuns en territoris da muntogna u tenor ina planisaziun uffiziala eguala, dovran l'acquist d'abitaziuns da vacanzas tras persunas en l'exteriur per promover il turissem.

⁴ Ad ina persuna natirala che acquista in'abitaziun da vacanzas dad in'otra en in lieu da turissem en il senn dal dretg vertent (al. 3) u dal dretg anteriur e na posseda betg in motiv da permissiun pervi da mancanza da disposiziuns chantunalas u en consequenza d'ina bloccada locala da las permissiuns, vegni dà ina permissiun, sch'igl exista ina situaziun d'urgenza per l'alienader, a la quala quel po be prevegnir cun alienar il bain immobigliar ad ina persuna en l'exteriur.

⁵ Ina permissiun segund l'alinea 4 na vegn betg quintada tiers al contingent, sco er:

- a. sche gia l'alienader ha obtegnì ina permissiun per l'acquist da l'abitaziun da vacanzas;
- b. per l'acquist d'ina part da cumproprietad vi d'ina abitaziun da vacanzas, uschena- vant che l'acquist d'in'otra part da cumproprietad vi da la medema abitaziun da vacanzas è gia stà quintà tiers al contingent.

Art. 10

Abrogà

Art. 11 al. 1-3 sco er 5 e 6

¹ Il cussegl federal fixescha, mintgamai per la durada da dus onns e sunter avoir consultà las regenzas chantunalas, ils contingents chantunals da permissiun per l'acquist d'abitaziuns da vacanzas en il rom d'in dumber maximal per l'entira Svizra; el resguarda en quest connex ils interess politics ed economics dal pajais.

² Il dumber maximal per l'entira Svizra na dastga betg surpassar 4000 unitads per ina perioda da dus onns.

³ Il cussegl federal fixescha ils contingents chantunals tenor:

- a. la muntada dal turissem per il chantun;
- b. las planisaziuns dal svilup turistic;
- c. las mesiras prendidas per la planisaziun dal territori sin il sectur da las abitaziuns da vacanzas;
- d. las alienaziuns d'abitaziuns da vacanzas ch'èn vegnidas fatgas en il chantun tras persunas en l'exteriur, che n'èn betg sutmessas a l'obligaziun da dumandar la permissiun.

⁵ Ils chantuns pon transferir lur contingents segund l'alinea 1 e na utilisads sin la proxima perioda; na vegnan els betg utilisads en il decurs da quella, perdan els lur valor.

⁶ Ils chantuns pon surpassar lur contingent per maximal 10 pertschient; els ston però metter a quint in tal surpassament dal contingent a la perioda che suonda.

Art. 12 lit. a, b ed e

Abrogà

Art. 13 al. 1 frasa introductiva e lit. c ed f

¹ Ils chantuns pon sin via legislativa limitar pli rigurusamain l'acquist d'abitaziuns da vacanzas, particularmain cun:

- c. permetter l'acquist d'ina totalitad d'abitaziuns da vacanzas be fin ad ina tscherta quota dal spazi d'abitar;
- f. fixar la surfatscha admissibla.

Art. 16 al. 3

Abrogà

Art. 17 al. 1

¹ Acquistaders, dals quals l'obligaziun da permissiun na po betg senz'auter vegnir esclusa, han il pli tard suentar la conclusiun da l'act giuridic da far la dumonda per ina permissiun u per la constataziun ch'els na dovrian betg ina permissiun.

Art. 18 al. 4 e 5

⁴ *Abrogà*

⁵ Il cussegl federal fixescha ils documents sin ils quals l'administratur dal register funsil u dal register da commerzi sto sa basar per examinar la dumonda, sche l'acquistader saja sutmess a l'obligaziun da permissiun.

Art. 21 al. 1 lit. b

¹ Las instanzas federalas da recurs èn:

- b. il cussegl federal per recurs cunter decisiuns dal departament federal dals affars externs;

Art. 25 titel dal cuntegn ed al. 1bis

Revocaziun da la permissiun e constataziun posteriura da l'obligaziun da permissiun

^{1bis} L'obligaziun da permissiun vegn constatada posteriurmain d'uffizi enor, sche l'acquistader ha fatg ad in' autoritad cumpetenta, a l'administratur dal register funsil u dal register da commerzi indicaziuns na correctas u na cumpletas davart fatgs, ch'èn stads d'impurtanza per l'obligaziun da permissiun.

Art. 26 al. 2 lit. a

Abrogà

Art. 28 al. 1

¹ Tgi ch'exequescha intenziunadamain in act giuridic ch'è nulla u senz'effect pervi da la refusa da la permissiun, per il qual ina permissiun na po betg vegnir dada posteriurmain, vegn chastia cun praschun u cun ina multa fin a 100000 francs.

Art. 29 al. 1

¹ Tgi che fa intenziunadamain ad in' autoritad, a l'administratur dal register funsil u dal register da commerzi indicaziuns na correctas u na cumpletas davart fatgs, ch'èn stads d'impurtanza per l'obligaziun da permissiun u tgi che profitescha malignamain d'ina errur da questas autoritads, vegn chastia cun praschun u cun ina multa fin a 100000 francs.

Art. 36 al. 3

³ Las disposiziuns che vegnan relaschadas dals chantuns e da las vischnancas èn da far a savair a l'uffizi federal da giustia.

Art. 39

Abrogà

II

Midada dal dretg da fin uss

La lescha federala dals 23 da zercladur 1950 davart la protecziun da stabiliments militars vegn midada sco suonda:

Art. 3 al. 1bis

Abrogà

III

Disposiziuns finalas tar la midada dals 7 d'october 1994

1. Disposiziuns transitorias

¹ La midada da questa lescha è applitgabla per acts giuridics ch'èn vegnids concludids avant l'entrada en vigur da questa midada, ch'èn però anc betg vegnids exequids e ch'èn anc betg stads l'object d'ina decisiun passada en vigur.

² Grevezas ch'èn vegnidas colliadas cun la permissiun per l'acquist d'in bain immobigliar, per il qual l'acquistader na duvrass tenor il nov dretg betg pli ina permissiun, scrodan da lescha enor; sin proposta da l'acquistader vegnan ellas stizzadas en il register funsil.

³ Grevezas ch'èn vegnidas colliadas cun ina permissiun per l'acquist d'ina unitad d'abitar en in hotel d'appartements, restan en vigur uschè ditg ch'il chantun na regla betg autramain.

⁴ Sche l'administratur dal register funsil na po betg senz'auter constatar, sch'ina grevezza è scrudada da lescha enor, rinviescha el il requirent a l'autorità chantunala ch'è cumpetenta per la permissiun; el applitgescha en quest cas las disposiziuns da l'artitgel 18 alinea 1 conform a lur senn.

2. Disposiziuns executivas chantunalas

Ils chantuns pon relaschar disposiziuns complementaras e quai sin via d'ordinaziun na suttamessa al referendum ed entaifer las cumpetenzas ch'els obtengan a basa da la midada da questa lescha.

IV

Referendum ed entrada en vigur

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Il cussegl federal fixescha la data da l'entrada en vigur.

Text da la votaziun

Lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents

(10avla revisiun da la LAVS)

Midada dals 7 d'october 1994

*L'assemblea federala da la Confederaziun svizra,
avend gl'invista en il messadi dal cussegl federal dals 5 da mars 1990¹⁾,
concluda:*

I

La lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents (LAVS) vegn midada sco suonda:

Ils titels marginals vegnan midads en titels dal cuntegn.

Art. 1 al. 1, introducziun, lit. a e c, al. 2 lit. a sco er al. 3 e 4

¹ Assicurads conform questa lescha èn:

- a. las personas naturalas che han lur domicil en Svizra;
- c. ils burgais svizzers che lavuran en l'exteriur en il servetsch da la Confederaziun u d'instituziuns designadas dal cussegl federal.

² Na assicurads èn:

- a. members da stadis esters che giaudan privilegis ed immunitads tenor las reglas dal dretg internaziunal;

³ Persunas che lavuran en l'exteriur per in patrun en Svizra e vegnan bunifitgadas da quel, pon en enclegientscha cun il patrun cuntinuar d'esser assicurads. Il cussegl federal regla ils detagls.

⁴ Burgais svizzers cun domicil en Svizra, che n'èn betg assicurads pervi da cunvegnas internaziunalas, pon far part da l'assicuranza. Il cussegl federal regla ils detagls.

Art. 2 al. 1, 3 e 4

¹ Burgais svizzers en l'exteriur che n'èn betg assicurads tenor l'artitgel 1, pon s'assicurar, sch'els n'han anc betg cumplenì 50 onns.

³ Il cussegl federal fixescha sut tge cundiziuns che burgais svizzers en l'exteriur pon s'assicurar facultativamain, sch'els n'han betg ina pussaivladad legala latiers avant ch'avair cumplenì 50 onns.

⁴ *Abrogà*

¹⁾ FUF 1990 II 1

Art. 3 al. 1, 2 lit. b e c sco er al. 3

¹ Ils assicurads èn obligads da pajar contribuziuns uschè ditg ch'els exequeschan in'actividad da gudogn. Per tals che n'exeqeschon betg in'actividad da gudogn cumenza l'obligaziun da pajar contribuziuns il 1. da schaner suenter avair cumplenì 20 onns e dura fin la fin dal mais en il qual las dunnas cumpleneschan 64 onns ed ils umens 65 onns.

² Liberads da l'obligaziun da pajar contribuziuns èn:

- b. *Abrogà*
- c. *Abrogà*

³ Las atgnas contribuziuns valan per pajadas, uschenavant ch'il conjugal ha pajà contribuziuns d'almain la dubla autezza da l'import minimal en cas:

- a. da conjugals senza actividad da gudogn d'assicurads ch'exeqeschon in'actividad da gudogn;
- b. d'assicurads che lavuran en il manaschi dal conjugal, sch'els na retiran betg ina paja en daner blut.

Art. 4 al. 2 lit. b

² Il cussegl federal po excluder da questa calculaziun:

- b. l'entrada acquistada da las dunnas suenter avair cumplenì 64 onns e dals umens suenter avair cumplenì 65 onns fin ad ina ed ina mesa giada l'import minimal da la renta da vegliadetgna tenor l'artitgel 34 alinea 5.

Art. 5 al. 3

³ Per confamigliars che collavuran vala sco paja determinanta be la paja en daner blut:

- a. fin als 31 da december da l'onn en il qual els han cumplenì 20 onns, sco er
- b. suenter il davos di dal mais en il qual las dunnas han cumplenì 64 onns ed ils umens 65 onns.

Art. 6 2. Contribuziuns dals lavurants da patruns na obligads da pajar contribuziuns

¹ Las contribuziuns dals lavurants dals quals ils patruns n'èn betg obligads da pajar contribuziuns, muntan a 7,8 pertschient da la paja determinanta. Per calcular la contribuziun vegn questa paja arrundada giu sin ils proxims 100 francs. Sche la paja determinanta munta a main che 43 200 francs per onn, sa reducescha la procentuala fin a 4,2 pertschient tenor ina scala degressiva che vegn fixada dal cussegl federal.

² Las contribuziuns dals lavurants dals quals ils patruns n'èn betg obligads da pajar contribuziuns, pon vegnir incassadas tenor l'artitgel 14 alinea 1, sch'il patron va d'accord cun quai. En quest cas munta la tariffa da contribuziun per il patron e per il lavurant mintgamai a 4,2 pertschient da la paja determinanta.

Art. 8 al. 1 davosa frasa ed al. 2 emprima frasa

¹ ...Sche quella munta a main che 43 200 francs, però almain a 6500 francs ad onn, sa reducescha la procentuala fin a 4,2 pertschient tenor ina scala degressiva che vegn fixada dal cussegl federal.

² ...Sche l'entrada ord l'activitad da gudogn independenta munta a 6400 francs u a main che quai ad onn, esi da pajar la contribuziun minimala da 269 francs ad onn.

Art. 9 al. 2 lit. d, e ed f sco er al. 3 e 4

² Per eruir l'entrada ord l'activitad da gudogn independenta vegnan reducids da l'entrada brutta:

- d. las contribuziuns che possessurs da fatschenta pajan en favur dal bainstar da lur persunal entaifer la perioda da quint, uschenavant ch'igl è garantì ch'in diever cuntrari a lur intent n'è pli tard betg pussaivel, sco er contribuziuns exclusivamain per intents d'utilitad publica. Excepidas èn contribuziuns segund l'artitgel 8 sco er quellas tenor la lescha federala davart l'assicuranza d'invaliditad e tenor la lescha federala dals 25 da settember 1952 davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn per persunas che fan servetsch en l'armada ed en la protecziun civila.
- e. ils pajaments persunals ad instituziuns da la prevenziun professiunala, uschenavant ch'els correspundan a la cumpart usitada dal patrun;
- f. il tschains da l'agen chapital investà en l'interpresa. Quel vegn fixà dal cussegl federal sin proposta da la cumissiun federala per l'assicuranza per vegls e survivents e per l'assicuranza d'invaliditad.

Il cussegl federal è cumpetent da permetter, sch'i fa basegn, ulteriuras deducziuns da l'entrada brutta ord l'activitad da gudogn independenta.

³ L'entrada ord l'activitad da gudogn independenta e l'agen chapital investà en l'interpresa vegnan eruids da las autoritads da taglia dals chantuns e communitgads a las cassas da cumpensaziun.

⁴ *Abrogà*

Art. 10 al. 4

⁴ Il cussegl federal po obligar instituts da scolaziun d'annunziar a la cassa da cumpensaziun cumpetenta tuts students e studentas che pudessan esser obligads da pajar contribuziuns sco las persunas senza activitad da gudogn. La cassa da cumpensaziun po surdar a l'institut da scolaziun d'incassar las contribuziuns debitadas, sche quel va d'accord cun quai.

Art. 12 al. 2

² Obligads da pajar contribuziuns èn tuts patruns che han in manaschi en Svizra u occu-peschon en lur tegnairchasa persunas assicuradas obligatoriamain.

Art. 16 al.1 segunda frasa, al.2 emprima frasa ed al.3 davosa frasa

¹ ...Per contribuziuns segund ils artitgels 6, 8 alinea 1 e 10 alinea 1 finescha il termin dentant pir in onn suenter la scadenza da l'onn chalendar, en il qual la taxaziun da taglia decisiva u la taxaziun da taglia posteriura è passada en vigur. ...

² La pretensiun da contribuziuns fatga valair tenor alinea 1 spirescha tschintg onns suenter la fin da l'onn chalendar, en il qual ella è passada en vigur. ...

³ ...Sche contribuziuns dal patrun e dal lavurant èn vegnidas pajadas da prestaziuns, ch'èn suttamessas a la taglia federala directa dal retgav net da persunas giuridicas, spirescha la pretensiun a la restituziun in onn suenter che la taxaziun da taglia è ida en vigur.

Art. 18 titel dal cuntegn, al. 1, 2 emprima frasa e 3

¹ Il dretg da retrair rentas da vegls e survivents han burgais svizzers, esters e persunas senza patria segund las disposiziuns suandantas. Sch'in survivent ha chaschunà intenziunadamain u da grond levseun u exequind in delict u in malfatg la mort da l'assicurà, pon las rentas vegnir refusadas, reducidas u retratgas permanentamain u transitoriamain.

² Esters sco er lur survivents senza dretg da burgais svizzer han il dretg da retrair ina renta be uschè ditg ch'els han lur domicil e lur dimora usitada en Svizra. Mintga persuna che retira in renta sto ademplir persunalmain questa pretensiun. Resalvadas restan...

³ Als esters che han lur domicil en l'exteriur e cun il stadi d'origin dals quals i n'exista betg ina cunvegna sco er a lur survivents pon vegnir reimbursadas las contribuziuns pajadas segund ils artitgels 5, 6, 8, 10 u 13. Il cussegl federal regla ils detagls, particularmain l'extensiun dal reimbursament.

Art. 20 al. 2

² Cun prestaziuns da pajar pon vegnir scuntradas:

- a. las pretensiuns a basa da questa lescha, da la lescha federala davart l'assicuranza d'invaliditad, da la lescha federala dals 25 da settember 1952 davart l'urden da compensaziun dal gudogn per persunas che fan servetsch en l'armada ed en la protezzion civila e da la lescha federala dals 20 da zercladur 1952 davart ils supplements da famiglia en l'agricultura;
- b. pretensiuns da restituziun da las prestaziuns supplementaras tar l'assicuranza per vegls e survivents e tar l'assicuranza d'invaliditad;
- c. la pretensiun da restituziun da rentas e diarias da l'assicuranza obligatoria cunter accidents, da l'assicuranza militar, da l'assicuranza da dischoccupads e da l'assicuranza da malsauns.

Art. 21 Renta per vegls¹⁾

- ¹ Il dretg d'ina renta per vegls han :
- umens che han cumplenì 65 onns;
 - dunnas che han cumplenì 64 onns.

² Il dretg da la renta per vegls nascha l'emprim di dal mais che suonda il mais en il qual la vegliadetgna decisiva fixada en l'alineia 1 è vegnida cuntanschida. El stizza cun la mort.

Art. 22

Abrogà

Art. 22bis Renta supplementara

¹ Ad umens e donnas che han retratg ina renta supplementara da l'assicuranza d'invaliditad fin ch'è naschì il dretg da la renta per vegls, vegn questa renta pajada vinavant fin che lur conjugal acquista in dretg d'ina renta per vegls u d'ina renta d'invaliditad. Ina persuna divorziata è messa a pèr a la maridada, uschenavant ch'ella ha en emprima lingia quità dals uffants surdads ad ella e na po betg sezza pretender ina renta d'invaliditad u ina renta per vegls.

² Sch'il conjugal cun il dretg da la renta n'ademplescha betg l'obligaziun da sustegnimment vers la famiglia u sch'ìls conjugals vivan separadamain, è la renta supplementara da pajar a l'auter conjugal, sche quel pretenda quai. Sch'els èn divorziads, è la renta supplementara da pajar d'uffizi enor al conjugal senza il dretg d'ina renta. Resalvadas èn decisiuns cuntrarias dal derschader civil.

Art. 22ter Renta per uffants

¹ Persunas che han il dretg d'ina renta per vegls, han il dretg d'ina renta per uffants per mintg'uffant che pudess pretender ina renta per orfens en cas da lur mort. Per uffants da tgira che vegnan prendids en tgira pir suenter ch'è naschì il dretg d'ina renta per vegls u d'ina renta da l'assicuranza d'invaliditad precedent a quella per vegls, n'exista betg il dretg d'ina renta per uffants, nun ch'i sa tracta d'uffants da l'auter conjugal.

² La renta per uffants vegn pajada sco la renta a la quala ella appartegna. Resalvadas èn las disposiziuns davart l'applicaziun da las rentas conform lur intent (art. 45) e las decisiuns cuntrarias dal derschader civil. Il cussegl federal po relaschar prescripziuns complementaras davart il pajament da la renta, particularmain per ils uffants da geniturs separads u divorziads.

¹⁾ Rectifigà da la cumission da redacziun da l'ass. fed. (art. 33 LFFC).

III. Il dretg d'ina renta per vaivas e vaivs

Art. 23 Renta per vaivas e vaivs

¹ Il dretg d'ina renta per vaivas u per vaivs han vaivas u vaivs, sch'els han uffants il mument ch'il conjugal mora.

² Als uffants da vaivas u da vaivs èn mess a pèr:

- a. ils uffants dal conjugal mort che vivan il mument da la mort da quel en in tegnairchasa communabel cun la vaiva u cun il vaiv e che vegnan acceptads dal survivent sco uffants da tgira en il senn da l'artitgel 25 alinea 3;
- b. ils uffants da tgira en il senn da l'artitgel 25 alinea 3 che vivan il mument da la mort d'in dals conjugals en in tegnajrchasa communabel cun la vaiva u cun il vaiv e vegnan adoptads da quella u da quel.

³ Il dretg d'ina renta per vaivas u per vaivs nascha l'emprim di dal mais che suonda quel da la mort dal consort u da la consorta; en il cas da l'adopziun d'in uffant da tgira conform l'alinea 2 litera b nascha el l'emprim di dal mais che suonda quel da l'adopziun.

⁴ Il dretg stizza:

- a. cun la remaridaglia;
- b. cun la mort da la vaiva u dal vaiv.

⁵ Il dretg da la renta nascha danovamain, sche la nova lètq vegn divorziada u annullada. Il cussegl federal regla ils detagls.

Art. 24 Disposiziuns spezialas

¹ Vaivas han ultra da quai il dretg d'ina renta per vaivas, sch'ellas n'han, il mument ch'il consort mora, betg uffants u uffants da tgira en il senn da l'artitgel 23, sch'ellas han dentant cumplenì 45 onns ed èn stadas maridadas almain tschintg onns. Sche la vaiva è stada maridata pliras giadas, vegn resguardada la durada totala da las lètqs.

² Ultra pervi da las cundiziuns d'extincziun menziunadas en l'artitgel 23 alinea 4 stizza il dretg da la renta per vaivs cur ch'il davos uffant dal vaiv ha cumplenì 18 onns.

Art. 24a Conjugals divorziads

¹ Ina persuna divorziada è messa a pèr ad ina persuna vaiva, sche:

- a. ella ha in u plirs uffants e la lètq divorziada ha durà almain diesch onns;
- b. la lètq divorziada ha durà almain diesch onns ed il divorzi è succedì suenter che la persuna divorziada ha cumplenì 45 onns;
- c. il pli giuven uffant ha cumplenì 18 onns, suenter che la persuna divorziada ha gi cumplenì 45 onns.

² Sche la persuna divorziada n'ademplescha betg almain ina da las cundiziuns segund l'alineia 1, exista il dretg d'ina renta per vaivas u vaivs mo, sche ed uschè ditg ch'ella ha uffants sut 18 onns.

Art. 24bis daventa – cun ina nova formulaziun – art. 24b

Art. 24b Coincidenza da rentas da vaivas u da vaivs cun rentas per vegls u cun rentas d'invaliditad

Sch'ina persuna ademplescha a medem temp las premissas per ina renta da vaivas u da vaivs e per ina renta da vegls u per ina renta tenor la lescha federala davart l'assicuranza d'invaliditad, vegn mo pajada la renta la pli auta.

Art. 25 Renta per orfens

¹ Uffants ch'han pers il bab u la mamma tras la mort han il dretg d'ina renta per orfens. En cas da la mort dad omadus geniturs han els il dretg da duas rentas per orfens.

² Uffants chattads han il dretg d'ina renta per orfens.

³ Il cussegl federal regla il dretg dals uffants da tgira da retrair rentas per orfens.

⁴ Il dretg d'ina renta per orfens nascha il prim di dal mais che suonda quel da la mort dal bab u da la mamma. El stizza cun l'accumpliment dal 18avel onn u cun la mort da l'orfen.

⁵ Per ils uffants che sa chattan en scolaziun dura il dretg da retrair la renta fin a la conclusiun da quella, dentant il pli ditg fin a l'accumpliment dal 25avel onn. Il cussegl federal po definir tge che vala sco scolaziun.

Art. 26-28

Abrogads

Art. 28bis Coincidenza da rentas per orfens cun outras rentas

Sch'in orfen ademplescha a medem temp las premissas per ina renta per orfens e per ina renta da vaivas u da vaivs u per ina renta tenor la lescha federala davart l'assicuranza d'invaliditad, vegn mo pajada la renta la pli auta. Sche omadus geniturs èn morts, sa basa la cumparegliaziun sin la summa da las duas rentas per orfens.

Art. 29 al. 1 e 2

¹ Il dretg d'ina renta ordinaria per vegls u per survivents han quellas persunas cun dretg da renta, a las qualas igl è pussaivel da tegnair a quint almain per in onn entir entradas, bunificaziuns per pensums educativs u pensums da tgira, u lur survivents.

² Las rentas ordinarias vegnan pajadas ora en furma da:

- a. rentas entiras als assicurads cun ina perioda da contribuziun cumpletta;
- b. rentas parzialas als assicurads cun ina perioda da contribuziun na cumpletta.

L'artitel 29bis vegn piazzà suenter il titel: «I. Normas per calcular las rentas ordinarias»:

Art. 29bis Disposiziuns generalas per calcular las rentas

¹ Per calcular las rentas vegnan resguardads ils onns da contribuziun, l'entrada da l'activitad da gudogn sco er las bunificaziuns per pensums educativs u pensums da tgira da las personas ch'han il dretg da las rentas tranter il 1. da schaner suenter avair cumplenì 20 onns ed ils 31 da december avant che succeda il cas d'assicuranza (vegliadetgna da renta u mort).

² Il cussegl federal regla il tegnair a quint ils mais da contribuziun en l'onn en il qual è naschì il dretg da la renta, las periodas da contribuziun avant il 1. da schaner suenter l'accumpliment dal 20avel onn sco er ils onns supplementars.

L'art. 29bis da fin uss daventa 29ter (nova formulaziun)

Art. 29ter Perioda da contribuziun cumpletta

¹ La durada da contribuziun è cumpletta, sch'ina persuna preschenta il medem dumber d'onns da contribuziun sco ils assicurads da sia annada da vegliadetgna.

² Sco onns da contribuziun valan las periodas:

- a. durant las qualas ina persuna ha pajà contribuziuns;
- b. durant las qualas ses conjugal ha tenor l'artitel 3 alinea 3 pajà almain il dubel da la contribuziun minimala;
- c. per las qualas las bunificaziuns per pensums educativs e per pensums da tgira pon vegnir tegnidas a quint.

Art. 29^{quater} Entrada annuala en media

1. Princip

La renta vegn calculada tenor l'entrada annuala en media. Quella sa cumpona da:

- a. l'entrada da l'activitad da gudogn;
- b. las bunificaziuns per pensums educativs;
- c. las bunificaziuns per pensums da tgira.

Art. 29^{quinquies} 2. Entrada da l'activitad da gudogn sco er contribuziuns da personas senza activitad da gudogn

¹ Tar personas cun activitad da gudogn vegnan resguardadas be las entradas sin las qualas contribuziuns èn vegnidas pajadas.

² Las contribuziuns da personas senza activitad da gudogn vegnan multiplitgadas cun 100, divididas tras la dubla tariffa da contribuziun segund l'artitel 5 alinea 1 e tegnidas a quint sco entrada da l'activitad da gudogn.

³ Las entradas ch'ils conjugals han realisà durant ils onns chalendar da la lètg comunabla vegnan divididas ed attribuidas per mintgamai la mesadad als conjugals. La divisiun da las entradas vegn fatga:

- a. sche omadus conjugals han il dretg da la renta;
- b. sch'ina persuna daventada vaiva ha il dretg d'ina renta per vegls;
- c. en cas che la lètg vegn dissolvida tras divorzi.

⁴ A la divisiun ed al tegnair a quint vicendaivlamain èn sutmessas be las entradas realisadas:

- a. tranter il 1. da schaner suenter l'accumpliment dal 20avel onn ed ils 31 da december avant ch'è succedì il cas d'assicuranza tar il conjugal che po pretender la renta sco emprim; e
- b. durant las periodas, en las qualas ils dus conjugals èn stads assicurads tar l'assicuranza svizra per vegls e survivents. L'artitgel 29bis alinea 2 resta resalvà.

⁵ Il cussegl federal regla la procedura. El fixescha particularmain quala cassa da cum-pensaziun che ha da far la divisiun da l'entrada.

Art. 29^{sexies} 3. Bunificaziun per pensums educativs

¹ Ina bunificaziun per pensums educativs vegn tegnida a quint ad assicurads per ils onns, en ils quals els han exequì la pussanza dals geniturs sur in u plirs uffants che n'han anc betg cuntanschì 16 onns. A conjugals na vegni però betg concedì duas bunificaziuns a moda cummulativa. Il cussegl federal regla ils detagls, particularmain il tegnair a quint la bunificaziun per pensums educativs, sche:

- a. geniturs han quità d'uffants senza posseder la pussanza dals geniturs sur dad els;
- b. mo ina part dals geniturs è assicurada tar l'assicuranza svizra per vegls e survivents;
- c. las premissas per tegnair a quint ina bunificaziun per pensums educativs na vegnan betg ademplidas durant l'entir onn chalendar.

² La bunificaziun per pensums educativs correspunda al traidubel import da la renta per vegls annuala e minimala segund artitgel 34 il mument che nascha il dretg da la renta.

³ Tar personas maridadas vegn la bunificaziun per pensums educativs, concedida durant ils onns chalendar da la lètg, dividida en duas mesadads. Alla divisiun èn be sutmessas las bunificaziuns per la perioda tranter il 1. da schaner suenter l'accumpliment dal 20avel onn ed ils 31 da december avant ch'è succedì il cas d'assicuranza tar il conjugal che po pretender la renta sco emprim.

Art. 29^{septies} 4. Bunificaziuns per pensums da tgira

¹ Assicurads che tgiran en in tegnairchasa comunabel parents en lingia ascendenta u descendenta u fragliuns che han il dretg d'ina indemnisaziun a persunas dependentas d'agid da l'AVS u da l'AI per ina malsagidaivladad d'almain mez grad, han il dretg d'ina bunificaziun per pensums da tgira. Els ston dentant far valair quest dretg en scrit ed annualmain. Conjugals, sirs e siras e figliasters e figliastras èn mess a pèr als parents.

² Ina bunificaziun per pensums da tgira na po betg vegnir attribuida per ina perioda, en la quala exista a medem temp in dretg d'ina bunificaziun per pensums educativs.

³ Il cussegl federal po circumscriver pli detagliadamain la cundiziun dal tegnairchasa communabel. El regla la procedura sco er l'attribuziun da la bunificaziun per pensums da tgira per ils cas, en ils quals:

- a. pliras personas adempleschan las premissas per l'attribuziun d'ina bunificaziun per pensums da tgira;
- b. mo in sulet dals conjugals è assicurà tar l'assicuranza svizra per vegls e survivents;
- c. las premissas per l'attribuziun d'ina bunificaziun per pensums da tgira n'èn betg ademplidas durant l'entir onn chalendar.

⁴ La bunificaziun per pensums da tgira correspunda a l'import da la traidubla renta per vegls annuala e minimala segund l'artitel 34 il mument che nascha il dretg da la renta. Ella vegn inscritta en il conto individual.

⁵ Sch'il dretg da la bunificaziun per pensums da tgira na vegn betg fatg valair enteifer tschintg onns suenter la scadenza da l'onn chalendar, en il qual ina persuna è vegnida tgirada, na vegn la bunificaziun betg pli inscritta en il conto individual per l'onn correspondent.

⁶ Tar personas maridadas vegn la bunificaziun per pensums da tgira, concedida durant ils onns chalendar da la lèt, dividida en duas mesadads. A la divisiun èn be da sutta-metter las bunificaziuns per la perioda tranter il 1. da schaner suenter l'accumpliment dal 20avel onn ed ils 31 da december avant ch'è succedì il cas d'assicuranza tar il conjugal che po pretender la rendita sco emprim.

Art. 30 5. Eruida da l'entrada annuala media

¹ La summa da las entradas da gudogn vegn revalitada tenor l'index da las rentas conform a l'artitel 33ter. Il cussegl federal lascha constatar mintg'onn ils facturs da la revalitaziun.

² La summa da las entradas da gudogn revalitadas sco er las bunificaziuns per pensums educativs e per pensums da tgira vegn dividida tras il dumber dals onns da contribuziun.

³ 1)

Al. 2bis-5 da fin uss èn abrogads

Art. 30bis segunda e terza frasa

... Per quest intent po el arrundar las entradas imputablas e las rentas ensi u engiu. El po relaschar prescripziuns davart l'imputaziun da fracziuns d'onns e da las entradas correspondentas e prevair, ch' ils onns da contribuziun e las entradas da gudogn na vegnan betg imputads per il temp, durant il qual è vegnida retratga ina renta d'invaliditad.

¹⁾ Strità da la cumissiun da redacziun da l'ass. fed. (art. 33 LFFC).

Art. 31 Fixaziun d'ina nova renta

Sch'ina renta per vegls sto vegnir fixada da nov, perquai ch'il conjugal obtegna il dretg da la renta u la lètg vegn dissolvida, restan decisivas las prescripziuns da calculaziun ch'èn stadas valaivlas il mument che l'emprima renta è vegnida calculada. La nova renta fixada a basa da questas disposiziuns sto alur vegnir adattada al stadi actual.

Art. 32

Abrogà

Art. 33 Renta per survivents

¹ La renta per vaivas, vaivs ed orfens vegn calculada a basa da la durada da las contribuziuns e da l'entras media annuala da la persuna morta, che sa cumpona da l'entrada na dividida e da las bunificaziuns per pensums educativs e pensums da tgira da la persuna morta. L'aleina 2 resta resalvà.

² Sch'ils geniturs èn morts, vegnan las duas rentas per orfens calculadas a basa da la durada da las contribuziuns da mintga part dals geniturs e da sia entrada media annuala, eruida segund ils princips generalis (art. 29quater ss.).

³ Sche la persuna morta n'ha betg anc cumplenì 45 onns il mument da sia mort, vegn sia entrada media annuala, decisiva per calcular la renta per ils survivents, augmentada procentualmain. Il cussegl federal fixescha ils pertschients tenor la vegliadetgna da la persuna morta.

Art. 33bis *titel dal cuntegn, al. 1bis e 4*

Remplazzament d'ina renta d'invaliditad

^{1bis} La calculaziun da la renta da personas maridadas è d'adattar segund l'aleina 1, sche las premissas per la divisiun e l'attribuziun reciproca da l'entrada èn ademplidas.

⁴ Per la calculaziun d'ina renta per vegls d'ina persuna, da la quala il conjugal retira u ha retratg ina renta d'invaliditad, vegn l'entrada media annuala decisiva il mument da la naschientscha da la renta d'invaliditad dal conjugal invalid considerada sco in'entrada da gudogn en il senn da l'artitgel 29^{quinquies} durant la durada da la retratga da la renta d'invaliditad. Sch'il grad da l'invaliditad munta a main che dus terzs, vegni be resguardà ina part reducida correspudentamain da l'entrada media annuala. Il cussegl federal regla ils detagls e la procedura.

Art. 34 Calculaziun ed autezza da las rentas entiras

1. La renta per vegls

¹ La renta mensila per vegls sa cumpona (formula da la renta):

- a. d'ina fracziun da l'import minimal da la renta per vegls (part fixa da la renta);
- b. d'ina fracziun da l'entrada media annuala determinanta (part variabla da la renta).

² Las disposiziuns suandantas èn valaivlas:

- a. Sche l'entrada media annuala determinanta è pli pitschna u eguala a l'import minimal da la renta per vegls multiplitgà cun 36, munta la part fixa da la renta a 74/100 da l'import minimal da la renta per vegls e la part variabla da la renta a 13/600 da l'entrada media annuala determinanta.
- b. Sche l'entrada media annuala determinanta è pli gronda che l'import minimal da la renta per vegls multiplitgà cun 36, munta la part fixa da la renta a 104/100 da l'import minimal da la renta per vegls e la part variabla da la renta ad 8/600 da l'entrada media annuala determinanta.

³ L'import maximal da la renta per vegls correspunda al dubel da l'import-minimal.

⁴ L'import minimal vegn pajà, sche l'entrada media annuala determinanta è sin il pli dusesch giadas pli auta, e l'import maximal, sche l'entrada media annuala determinanta è almain settantaduas giadas pli auta che l'import minimal.

⁵ L'import minimal da la renta entira per vegls da 550 francs correspunda a l'index da rentas da 100 puncts.

Art. 35 2. Summa da las duas rentas per conjugals

¹ La summa da las duas rentas per conjugals munta maximal a 150 pertschient da l'import maximal da la renta per vegls, sche:

- a. omadus consorts han il dretg d'ina renta per vegls;
- b. in consort ha il dretg d'ina renta per vegls e l'auter d'ina renta da l'assicuranza d'invaliditad.

² Ina reduzziun da las rentas na succeda betg tar conjugals che na vivan betg pli en in tegnairchasa communabel a basa d'ina decisiun giudiziala.

³ Las duas rentas èn da reducir en la proporziun da lur parts vi da la summa da la renta na reducida. Il cussegl federal regla ils detagls, particularmain la reduzziun da las duas rentas tar assicurads cun ina durada da contribuziun na cumpleta.

Art. 35bis 3. Supplement per vaivas e vaivs che retiran rentas per vegls

Vaivas e vaivs che retiran ina renta per vegls han il dretg d'in supplement da 20 pertschient da lur renta. Renta e supplement na dastgan betg surmuntar l'import maximal da la renta per vegls.

Art. 35ter 4. Renta per uffants

La renta per uffants munta a 40 pertschient da la renta per vegls che correspunda a l'entrada media annuala determinanta. Sche omaduas parts dals geniturs han il dretg d'ina renta per uffants, èn las duas rentas per uffants da reducir, uschenavant che lur summa surmunta 60 pertschient da la renta maximala per vegls. L'artitgel 35 è applitgabel conform a ses senn per las modalitads da la reduzziun.

Art. 36 5. Renta per vaivas u vaivs

La renta per vaivas u vaivs munta ad 80 pertschient da la renta per vegls che correspunda a l'entrada media annuala determinanta.

Art. 37 6. Renta per orfens

¹ La renta per orfens munta a 40 pertschient da la renta per vegls che correspunda a l'entrada media annuala determinanta. La renta per orfens dals uffants ch'èn be stads en ina relaziun d'uffant cun la part dals geniturs ch'è morta, munta a 60 pertschient da la renta per vegls che correspunda a l'entrada media annuala determinanta.

² Sch'ils geniturs èn morts, èn las rentas per orfens da reducir, uschenavant che lur summa surmunta 60 pertschient da la renta maximala per vegls. L'artitgel 35 è applitgabel conform a ses senn per las modalitads da la reducziun.

³ Uffants chattads obtengan ina renta per orfens en l'autezza da 60 pertschient da la renta maximala per vegls.

Art. 37bis 7. Coincidenza da rentas per orfens e rentas per uffants

Sche las premissas per ina renta per orfens e per ina renta per uffants èn ademplidas per il medem uffant, munta la summa da las duas rentas a maximal 60 pertschient da la renta maximala per vegls. L'artitgel 35 è applitgabel conform a ses senn per las modalitads da la reducziun.

Art. 38 al. 3

³ Il cussegl federal relascha prescripziuns pli detagliadas davart la graduaziun da las rentas.

Titel precedent a l'artitgel 39

IV. La vegliadetgna flexibla per retrair la renta

Art. 39 al. 1 e 2

¹ Persunas che han il dretg d'ina renta ordinaria per vegls pon suspender il termin da retrair la renta per almain in onn e per sin il pli tschintg onns, cun la pussaivladad da pretendir il pajament da la renta a partir d'in mais determinà.

² La renta per vegls suspendida, ed eventualmain la renta per survivents che remplazza l'autra, vegn augmentada per la cuntravalur, calculada tenor ils principis d'assicuranza, da la prestaziun na retratga.

Titel precedent a l'artitgel 40

Abrogà

Art. 40 Pussavladad ed effect da la retratga anticipada

¹ Umens e dunnas ch'adempleschan las premissas per il dretg d'ina renta ordinaria per vegls, pon retrair la renta in u dus onns pli baud. Il dretg da la renta nascha en quests cas per ils umens il prim di dal mais suenter avoir cumplenì 64 u 63 onns, per las dunnas il prim di dal mais suenter avoir cumplenì 63 u 62 onns. Durant la perioda da la retratga anticipada da la renta na vegnan betg pajadas rentas per uffants.

² La renta per vegls retratga anticipadamain sco er las rentas per vaivas, vaivs ed orfens vegnan reducidas.

³ Il cussegl federal fixescha la tariffa per la reduenziun tenor ils princips d'assicuranza.

Titel precedent a l'artitgel 41

V. La reduenziun da las rentas ordinarias

Art. 41 al. 1 e 3

¹ Rentas per uffants e rentas per orfens vegnan reducidas, sch'ellas surpassan, ensemen cun la renta dal bab u quella da la mamma, essenzialamin l'entrada media annuala determinanta per calcular questas davosas.

³ *Pertutga be il text talian.*

Art. 42 Circul dals retschaviders

¹ Il dretg d'ina renta extraordinaria han burgais svizzers cun domicil e dimora ordinaria en Svizra ch'èn stads assicurads durant il medem dumber dad onns sco lur annada da vegliadetgna, che na pon dentant betg pretender ina renta ordinaria, perquai ch'els, fin ch'è naschì il dretg da la renta, n'èn betg stads suttaless a l'obligaziun da pajar contribuziuns almain durant in onn entir. Quest dretg han er lur survivents.

² Mintga assicurà, per il qual ina renta vegn concedida, ha d'ademplier persunalmein la pretensiun concernent il domicil e la dimora ordinaria en Svizra.

³ Ils conjugals ch'èn maridads cun in burgais svizzer, ch'è assicurà obligatoriamain, e che vivan en l'exteriur, ma che n'appartegnan tenor convegnas u isanzas internaziunalas betg a l'assicuranza per vegls e survivents e d'invaliditad da lur stadi da domicil, vegnan tractads egualmain sco ils conjugals da burghais svizzers ch'èn domiciliads en Svizra.

Art. 42bis ed art. 42ter

Abrogà

Art. 43 al. 1 e 2

¹ Las rentas extraordinarias correspundan a l'import minimal da las correspondentas rentas entiras ordinarias. L'alinea 3 è resalvà.

² *Abrogà*

Art. 43bis al. 1-4

¹ Il dretg d'ina indemnisaziun a persunas inablas da sa gidar sezzas han retschaviders da rentas per vegls u da prestaziuns supplementaras cun domicil e dimora ordinaria en Svizra, ch'èn impedids grondamain u a moda mesauna e che n'han betg il dretg d'ina tala indemnisaziun segund la lescha federala davart l'assicuranza cunter accidents u segund la lescha federala dals 19 da zercladur 1992 davart l'assicuranza militar. La retratga anticipada d'ina renta è messa a pèr a la retratga da la renta per vegls.

² Il dretg d'ina indemnisaziun a persunas inablas da sa gidar sezzas nascha il prim di dals mais, en il qual èn ademplidas tuttas cundiziuns e la gronda u mesauna inabilitad da gidar sasez ha existì nuninterruttamain durant almain in onn. El stizza a la fin dal mais, en il qual las cundiziuns tenor alinea 1 n'èn betg pli ademplidas.

³ L'indemnisaziun per ina gronda inabilitad da gidar sasez munta ad 80 pertschient, quella per ina mesauna inabilitad a 50 pertschient da l'import minimal da la renta per vegls segund l'artitgel 34 alinea 5.

⁴ Sch'ina persuna inabla da sa gidar sezza ha retratg ina indemnisaziun correpondenta da l'assicuranza d'invaliditad fin a la fin dal mais, en il qual ella ha cuntanschì la vegliadetgna da renta, vegn l'indemnisaziun concedida vinavant almain en l'import sco fin uss.

Art. 43ter al. 1

¹ Il cussegl federal fixescha sut tge cundiziuns che retschaviders da rentas cun domicil e dimora ordinaria en Svizra han il dretg da meds auxiliars per apparats custaiuels per sa mover, per stabilir contacts cun l'agen ambient u per l'agen provediment.

Art. 44 al. 3

³ Il pajament da las rentas e da las indemnisaziuns a persunas inablas da sa gidar sezzas succeda per regla sin in conto da banca u da schec postal. Sin dumonda dal retschavider po il pajament vegnir fatg directamain ad el. Il cussegl federal regla la procedura.

Art. 46 al. 2

² Sch'in assicurà fa dentant valair ses dretg d'ina indemnisaziun a persunas inablas da sa gidar sezzas pli che 12 mais pli tard ch'il mument da la naschientscha da quest dretg, vegn l'indemnisaziun be pajada per ils dudesch mais che precedan il mument ch'ella vegn fatga valair. Pajaments posteriurs che van pli lunsch vegnan fatgs, sche l'assicurà n'ha betg pudì conuscher il causal che fundescha il dretg da l'indemnisaziun e sch'el preschenta sia dumonda entaifer dudesch mais dapi ch'el ha conuschientscha dal causal.

Art. 47 al. 1

Pertutga be il text talian

Art. 48ter davosa frasa

... L'artitgel 44 da la lescha federala dals 20 da mars 1981 davart l'assicuranza cunter accidents (LAA) resta resalvà.

Art. 51 al. 2

Abrogà

Art. 53 titel dal cuntegn, al. 1 frasa introductiva e lit. a

1. Cundiziuns

a. Constituziun da cassas da cumpensaziun dals patruns

¹ La cumpetenza da constituir cassas da cumpensaziun professiunalas han ina u pliras federaziuns professiunalas svizras sco er ina u pliras federaziuns interprofessiunalas svizras u regiunalas da patruns u da persunas cun in'activitad da gudogn independenta, sche:

- a. igl è da supponer a basa dal dumber e da la cumposiziun dals commembers da la federaziun, che la cassa da cumpensaziun ch'è da constituir cumpiglia almain 2000 patruns respectiv persunas cun activitad da gudogn independenta u vegnia ad incassar contribuziuns en l'import d'almain 50 milliuns francs per onn;

Art. 54 titel dal cuntegn ed al. 3 segunda fin quarta frasa

b. Constituziun da cassas da cumpensaziun pariteticas

³ ... Questa dretgira da cumpromiss ha en sia decisiun da reparter tuts dretgs e tuttas obligaziuns che resultan da la gestiun da la cassa en parts egualas sin las federaziuns dals patruns e sin quellas dals lavurants. Sia decisiun po vegnir contestada cun in recurs da dretg administrativ tar il tribunal federal d'assicuranzas. Il cussegl federal regla la procedura da cumpromiss.

Art. 60 al. 2

² Sch'ina cundiziun numnada en ils artitgels 53 e 55 n'è per pli lung temp betg ademplida u sch'ils organs d'ina cassa da cumpensaziun han violà grevamain lur obligaziuns, vegn la cassa da cumpensaziun dissolvida dal cussegl federal. Cassas da cumpensaziun constituidas avant il 1. da schaner 1973 vegnan dissolidas pervi da na avair cuntanschì la summa minimala da las contribuziuns be lur, sch'ellas incasseschan per onn contribuziuns da main che 1 milliun francs. Per las cassas da cumpensaziun constituidas dapi il 1. da schaner 1973 fin a la passada en vigur da questa disposiziun vala in import limità da 10 milliuns francs.

Art. 62 al. 2

² El constituescha ina cassa da cumpensaziun incumbensada d'exequir l'assicuranza facultativa sco er d'ademplir ils pensums ch'èn attribuids ad ella tras convegnas internaziunalas. Ella ha ultra da quai da consegnar las prestaziuns a persunas en l'exteriur.

Art. 63 al. 1 lit. c

¹ Las cassas da cumpensaziun han tenor las disposiziuns legalas las suandantas incumbensas:

- c. incassar las contribuziuns sco er pajar ora las rentas ed indemnizaziuns a persunas inablas da sa gidar sezzas;

Art. 64 al. 4 segunda frasa

⁴ ...El po ultra da quai fixar sut tge cundiziuns che assicurads, che desistan da lur activitad da gudogn avant ch'avair cuntanschì il limit da vegliadetgna segund l'artitgel 21 alinea 1, restan affiliads a la cassa da cumpensaziun professiunala cumpetenta fin uss sco persunas senza activitad da gudogn.

Art. 64a Cumpetenzza per fixar e pajar or las rentas per conjugals

Cumpetenta per fixar e pajar or las rentas per conjugals è la cassa da cumpensaziun che ha l'incarica da pajar or la renta dal consort che ha cuntanschì sco emprim la vegliadetgna da renta; l'artitgel 62 alinea 2 è resalvà. Il cussegl federal regla la procedura.

Art. 70 al. 2 segunda frasa¹⁾

Art. 84 al. 2

² Davart recurs decidan las autoritads da recurs chantunalas. Davart recurs da persunas en l'exteriur decida l'autorità federala da recurs. Il cussegl federal po ordinar la cumpetenzza a moda divergenta.

Art. 87 fin da la frasa

L'import da «20000 francs» vegn remplazza da «30000 francs».

Art. 88 Surpassaments

Tgi che violescha l'obligaziun d'infurmar, dond intenziunadamain infurmaziuns faussas u refusa da dar infurmaziuns, tgi che s'oppona ad ina controlla ordinada da l'autorità cumpetenta u la fa nunpusaivla en autra maniera, tgi che n'emplenescha betg or ils formulars prescrits u na fa betg quai conform a la vardad, tgi che furma, mida u dovra numers d'assicuranza a moda abusiva, vegn chastia cun ina multa da fin a 10000 francs, nun ch'i sa tracta d'in cas conform a l'artitgel 87.

¹⁾ Inconsistent; stritgà da la cumissiun da redacziun da l'ass. fed. (art. 33 LFFC).

Art. 90 al. 2

² Tuttas sentenzias sco er ils decrets da sistida èn da consegnar en lur redacziun cumpletta immediatamain e gratuitamain:

- a. a la procura federala;
- b. a la cassa da cumpensaziun che ha denunzià l'act punibel.

Art. 91 al. 1

¹ Tgi che violescha prescripziuns disciplinas e da controlla senza che la violaziun vegnia sutamessa ad in chasti segund ils artitgels 87 u 88, vegn punì da la cassa da cumpensaziun cun ina multa disciplinara da fin a 1000 francs. En cas da repetiziun entaifer dus onns po vegnir pronunziada ina multa da fin 5000 francs.

Art. 92 al. 2

² La contribuziun da providement na dastga betg surpassar l'import da la correspundenta renta entira minimala e da l'indemnisaziun per persunas inablas da sa gidar sezzas. Il pajament vegn fatg da la cassa da cumpensaziun ch'è cumpetenta per il pajament da rentas a Svizzers en l'exteriur.

Art. 92a Numer d'assicuranza

Mintga persuna registrada en connex cun contribuziuns u prestaziuns obtegna in numer d'assicuranza. Il cussegl federal relascha las disposiziuns detagliadas davart la furmaziun e l'applicaziun dal numer d'assicuranza. Administraziuns ed autras instituziuns che dovranno il numer d'assicuranza per agens intents, ston duvrar il numer d'assicuranza senza al modifitgar.

Art. 95 al. 1, 1bis e 3

¹ Il fond da cumpensaziun da l'assicuranza per vegls e survivents bunifitgescha a la confederaziun ils custs:

- a. da l'administraziun dal fond da cumpensaziun;
- b. da la centrala da cumpensaziun;
- c. da la cassa da cumpensaziun numnada en l'artitgel 62 alinea 2, uschenavant ch'els resultan da l'execuziun da l'assicuranza per vegls e survivents.

^{1bis} Il fond da cumpensaziun bunifitgescha a la confederaziun er ils ulteriurs custs che resultan per ella da l'execuziun da l'assicuranza per vegls e survivents e d'ina infurmaziun generala dals assicurads davart las contribuziuns e prestaziuns da l'assicuranza. Il cussegl federal fixescha, suenter avair tadlà il cussegl d'administraziun dal fond, l'import che po vegnir applitgà per l'infurmaziun dals assicurads. Suenter avair consultà il cussegl d'administraziun dal fond da cumpensaziun fixescha il cussegl federal l'import che dastga vegnir duvrà per l'infurmaziun dals assicurads.

³ Las expensas che resultan per la centrala da cumpensaziun tras l'execuziun da la lescha federala dals 20 da zercladur 1952 davart ils supplements en l'agricultura sco er las expensas per las francaturas pauschalas vegnan cuvertas segund ils principis fixads en ils artitgels 18 alinea 4 e 19 da la lescha numnada.

Art. 95a Definiziun dal domicil

Sco domicil vala quel en il senn dal cudesch civil.

Art. 97 al. 4

⁴ Egualas a las sentenzias giudizialas exequiblas en il senn da l'artitgel 80 da la lescha federala davart stumadira e concurs èn:

- a. las decisiuns passadas en vigor da las cassas da cumpensaziun che han per object ina prestaziun en daner en favur da l'assicuranza;
- b. las decisiuns da las cassas da cumpensaziun, sche l'effect suspensiv è vegnì retratg al recurs;
- c. las decisiuns da las autoritads da recurs ch'èn passadas en vigor.

Art. 103 al. 1

¹ La contribuziun da la confederaziun munta a las suandantas parts da las expensas annualas da l'assicuranza:

- a. per l'onn 1986 18,5 pertschient;
- b. per ils onns 1987, 1988 e 1989 19 pertschient;
- c. per ils onns 1990-.... (onn avant l'entrada en vigor da la 10avla revisiun da l'AVS) 20 pertschient;
- d. 20,5 pertschient suenter (onn da l'entrada en vigor da la 10avla revisiun da l'AVS).

Art. 107 al. 2

² La confederaziun ed ils chantuns consegnan mintga mais lur contribuziun al fond da cumpensaziun.

Art. 108 al. 1

¹ Las activas dal fond da cumpensaziun èn da plazzar uschia ch'ellas èn garantidas e portan in tschains commensurà. En in rom limità esi permess d'acquistar participaziuns ad interpresas svizras che preschantan publicamain lur rendaquint. Igl è da tut temp d'avair a disposiziun avunda daners liquids per pudair bunifitgar a las cassas da cumpensaziun ils saldos dals rendaquints en lur favur e per far ad ellas pajaments anticipads.

II

Disposiziuns transitorias da la 10avla revisiun da l'AVS

1. Disposiziuns transitorias tar las midadas da la LAVS

a. Suttamessa a l'obligaziun d'assicuranza

¹ Persunas ch'èn assicuradas fin uss tenor l'artitgel 1 alinea 1 litera c restan suttamessas a quest dretg. Ellas pon dentant declerar ch'ellas veglian vegnir tractadas tenor il nov dretg. En cas d'ina midada dal patrun vala il nov dretg.

² Persunas tenor l'artitgel 1 alinea 3 che n'èn betg stadas assicuradas durant main che trais onns, pon cun il consentiment dal patrun far part da l'assicuranza entaifer in onn dapi l'entrada en vigur da questa midada da la lescha.

b. Perscripziun da las contribuziuns

¹ L'artitgel 16 alinea 1 segunda frasa vala be per contribuziuns che n'èn betg gia stadas perscrittas il mument da l'entrada en vigur da questa revisiun. Per contribuziuns, che vegnan fixadas a basa d'ina taxaziun da la taglia supplementara ch'ha obtegni vigur legala avant l'entrada en vigur da questa revisiun da la lescha, finescha il termin tenor l'artitgel 16 alinea 1 segunda frasa il pli tard in onn suenter l'entrada en vigur.

² L'artitgel 16 alinea 2 emprima frasa vala per las pretensiuns da contribuziuns che n'èn betg gia stadas stizzadas il mument da l'entrada en vigur da questa revisiun da la lescha.

c. Introducziun dal nov sistem da renta

¹ Las novas disposiziuns valan per tuttas rentas, da las qualas il dretg nascha suenter ils 31 da december(onn avant l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS). Ellas valan er per rentas currentas simplas per vegls per persunas, da las qualas il consort acquista in dretg d'ina renta per vegls suenter ils 31 da december(onn avant l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS) u da las qualas la lètg vegn divorziata suenter questa data.

² Per la calculaziun da las rentas per vegls da persunas vaivas e divorziadas ch'èn naschidas avant il 1. da schaner 1953, vegn resguardada ina bunificaziun transitoria, sche bunificaziuns per pensums educativs u pensums da tgira n'han betg pudì vegnir tegnidas a quint ad ellas durant almain 16 onns.

³ La bunificaziun transitoria correspunda a l'autezza da la mesa bunificaziun per pensums educativs. Ella vegn graduada sco suonda:

Annada	Bunificaziun transitoria en l'autezza da la mesa bunificaziun per pensums educativs
1945 e pli veglias	16 onns
1946	14 onns
1947	12 onns
1948	10 onns
1949	8 onns
1950	6 onns
1951	4 onns
1952	2 onns

La bunificaziun transitoria dastga dentant vegnir attribuida sin il pli per il medem dumber dad onns che vegnan resguardads per fixar la scala da las rentas per las persunas cun il dretg da la renta.

⁴ Per calcular la renta per vegls da persunas divorziadas vegn l'artitgel 29^{quinquies} alinea 3 er applitgà, sche la lètg è vegnida divorziada avant ils... (data da l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS).

⁵ Quatter onns suenter l'entrada en vigur da questa midada da la lescha vegnan las rentas currentas per vegls per conjugals remplazzadas tras rentas per vegls segund il nov dretg e tenor ils princips suandants:

- a. la scala da renta da fin uss vegn mantegnida;
- b. a mintga consort vegni tegnì a quint la mesadad da l'entrada media annuala e decisiva per fixar la renta per conjugals;
- c. a mintga consort vegn tegnida a quint ina bunificaziun transitoria segund l'alinea 3.

⁶ Per cas che quai dat pli autas rentas per ils conjugals, po la consorta pretender a partir dal 1. da schaner... (onn da l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS), che la renta per conjugals da ses um vegnia remplazzada tenor ils princips da l'alinea 5 tras duas rentas simplas, e che sia renta vegnia fixada a basa da la scala da renta che resulta da sia durada da contribuziun.

⁷ Rentas currentas simplas per vegls a persunas vaivas e rentas a persunas divorziadas, ch'èn vegnidas fixadas resguardond las entradas dad um e dunna, vegnan remplazzadas quatter onns suenter l'entrada en vigur da questa midada da la lescha tras rentas per vegls segund il nov dretg e tenor ils princips suandants:

- a. la scala da renta da fin uss vegn mantegnida;
- b. l'entrada media annuala decisiva per la renta da fin uss vegn dividida en duas parts egualas;
- c. a mintga persuna ch'ha il dretg vegn tegnida a quint ina bunificaziun transitoria segund l'alinea 3;
- d. persunas vaivas obtengan in supplement segund l'artitgel 35bis.

⁸ L'artitgel 31 vala er per rentas per vegls a persunas vaivas e divorziadas, ch'èn vegnidas fixadas tenor il dretg vegl, sche quai ha per consequenza ina pli auta renta. El è d'applitgar conform a ses senn per rentas ch'han stuè vegnir fixadas da nov tenor il dretg vegl pervi da divorzi u remaridaglia. Las rentas pli autas vegnan dentant concedidas be sin dumonda e pir a partir da la data da l'entrada en vigur da questa midada da la lescha.

⁹ Persunas divorziadas, per las qualas la renta simpla per vegls da fin uss è stada fixada sulettamain a basa da sias atgnas entradas e senza resguardar bunificaziuns per pensums educativs, obtengan quatter onns suenter l'entrada en vigur da questa midada da la lescha ina bunificaziun transitoria segund l'alinea 3.

¹⁰ Las novas entradas decisivas na dastgan betg avair per consequenza pli pitschnas prestaziuns. Il cussegl federal relascha las prescripziuns respectivas per la calculaziun.

d. Auzament da la vegliadetgna da renta da las dunnas ed introducziun da la retratga anticipada da la renta

¹ La vegliadetgna da renta da la dunna vegn auzada quatter onns suenter l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS sin 63 onns ed otg onns suenter l'entrada en vigur sin 64 onns.

² La retratga anticipada da la renta vegn introducida:

- a. il mument da l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS per ils umens suenter ch'els han cumplenì 64 onns;
- b. quatter onns suenter l'entrada en vigur per ils umens suenter ch'els han cumplenì 63 onns e per las dunnas suenter ch'ellas han cumplenì 62 onns.

³ Las rentas da las dunnas che fan diever da la retratga anticipada da la renta tranter il 1. da schaner ... (quatter onns suenter l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS) ed ils 31 da december ... (12 onns suenter l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS), vegnan reducidas per la mesadad da la tariffa da reducziun segund l'artitgel 40 alinea 3.

e. Abrogaziun da la renta supplementara per la consorta en l'AVS

¹ La vegliadetgna minimala, che la consorta sto avair per pudair pretender la renta supplementara segund l'artitgel 22bis alinea 1 da fin uss, vegn adattada sco suonda: Per mintg'onn chalendar suenter l'entrada en vigur dal nov artitgel 22bis alinea 1 vegn il limit da 55 onns da fin uss auzà per in onn.

² Sch'in assicurà, che retira sia renta anticipadamain, ha il dretg d'ina renta supplementara per sia consorta, sto la renta supplementara vegnir reducida conform a l'artitgel 40 alinea 3.

f. Novas disposiziuns davart la renta per vaivas ed introducziun da la renta per vaivs

¹ Il dretg da rentas per vaivas per dunnas divorziadas, che han cumplenì 45 onns il 1. da schaner ... (onn da l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS), sa drizza tenor las disposiziuns da fin uss, nun ch'igl exista in dretg segund il nov artitgel 24a.

² Uschenvant ch'i nascha in dretg da las prestaziuns a basa da las novas disposiziuns, esi d'appplitgar ils artitgels 23-24a sco er 33 er per ils cas d'assicuranza ch'èn succedids avant il 1. da schaner ... (onn da l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS). Las prestaziuns vegnan dentant be concedidas sin dumonda ed il pli baud a partir dal mument da l'entrada en vigur.

g. Mantegniment dal dretg en vigur da fin uss

¹ L'artitgel 2 dal conclus federal dals 19 da zercladur 1992 davart las meglieraziuns da las prestaziuns da l'AVS e da l'AI sco er davart lur finanziaziun vala er suenter ils 31 da december 1995 per rentas, da las qualas il dretg è naschì avant ils ... (data da l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS). L'artitgel 2 vala conform a ses senn er per assicurads na maridads.

² L'artitgel 29bis alinea 2 da fin uss vala per onns da contribuziun avant il 1. da schaner ... (onn da l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS) er per rentas che vegnan fixadas suenter l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS.

³ Patruns che han, a basa da l'artitgel 51 alinea 2, pajà sez las rentas a lur lavurants u a lur survivents il 1. da schaner... (data da l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS), pon cuntinuar a pajar las rentas per las medemas cundiziuns sco fin uss.

h. Prestaziuns a members da stadis che n'han betg fatg ina curvegna davart l'assicuranza sociala cun la Svizra

L'artitgel 18 vala er per cas d'assicuranza ch'èn succedids avant il 1. da schaner ... (onn da l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS), uschenavant che las contribuziuns a l'AVS n'èn betg vegnidas rembursadas a l'assicurà. In dretg da las rentas ordinaras nascha dentant il pli baud il mument da l'entrada en vigur. L'artitgel 18 alinea 3 è applitgabel per persunas, a las qualas contribuziuns a l'AVS n'èn betg anc vegnidas rembursadas e da las qualas il dretg dal rembursament n'è betg anc perscrit.

2. Disposiziuns transitorias tar la midada da la LAI

¹ Las literas c alineas 1-9, f alinea 2 e g alinea 1 da las disposiziuns transitorias tar la LAVS valan conform a lur senn.

² L'artitgel 6 alinea 1bis vala er per cas d'assicuranza ch'èn succedids avant l'entrada en vigur da questa disposiziun. In dretg da las rentas nascha però il pli baud il mument da l'entrada en vigur.

³ L'artitgel 9 alinea 3 vala er per cas d'assicuranza ch'èn succedids avant l'entrada en vigur da questa disposiziun. Il dretg da mesiras d'integraziun nascha però il pli baud il mument da l'entrada en vigur.

⁴ Las disposiziuns transitorias tar l'artitgel 18 alinea 2 LAVS èn applitgabras conform a lur senn.

III

Referendum ed entrada en vigur

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Il cussegl federal fixescha la data da l'entrada en vigur.

Midada d'autras leschas federalas

1. Il conclus federal dals 4 d'october 1985 davart la contribuziun da la confederaziun e dals chantuns a la finanziaziun da l'assicuranza per vegls e survivents vegn midà sco suonda:

Art. 1 lit. a

En divergenza da l'artitgel 103 da la lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents, en la formulaziun dals 5 d'october 1984, munta fin l'entrada en vigur da la participaziun dals chantuns a la mesadad da la contribuziun federala per l'assicuranza da malsauns:

- a. la contribuziun da la confederaziun vi da la finanziaziun da l'assicuranza per vegls e survivents a 15,5 pertschient en l'onn 1986, a 16 pertschient en ils onns 1987-1989, a 17 pertschient da 1990... (onn avant l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS) ed a 17,5 pertschient a partir da... (onn da l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS);

Art. 1a

Per financiar la retratga anticipada da la renta presta la confederaziun ultra da quai fin al 1. da schaner... (17 onns suenter l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS) ina contribuziun speziala annuala en l'autezza da 170 milliuns francs.

2. Il conclus federal dals 4 d'october 1962 davart il status giuridic dals fugitivs e da las personas senza patria en l'assicuranza per vegls e survivents ed en l'assicuranza d'invaliditad vegn midà sco suonda:

Ils titels marginals vegnan midads en titels dal cuntegn.

Art. 1 Fugitivs en Svizra

1. Dretg da las rentas

¹ Fugitivs cun domicil e dimora ordinaria en Svizra han sut las medemas cundiziuns sco burgais svizzers il dretg da rentas ordinaras per vegls e survivents sco er da rentas ordinaras e d'indemnisaziuns a personas dependentas d'agid da l'assicuranza d'invaliditad. Mintga persona, a la quala ina renta vegn concedida, ha d'ademplier personalmain las pretensiuns concernent il domicil e la dimora ordinaria en Svizra.

² Fugitivs cun domicil e dimora ordinaria en Svizra han sut las medemas cundiziuns sco burgais svizzers il dretg da rentas extraordinarias da l'assicuranza per vegls e survivents sco er da l'assicuranza d'invaliditad, sch'els han gè tschintg onns nuninterruttain dimora en Svizra directamain avant il mument a partir dal qual els dumondan la renta.

Art. 2 2. Dretg da mesiras d'integraziun da l'assicuranza d'invaliditad

¹ Fugitivs cun activitad da gudogn cun domicil e dimora ordinaria en Svizra han sut las medemas cundiziuns sco burgais svizzers il dretg da mesiras d'integraziun da l'assicuranza d'invaliditad, sch'els han prestà contribuziuns a l'assicuranza d'invaliditad diectamain avant ch'è succedì il cas d'invaliditad.

² Persunas senza activitad da gudogn sco er uffants minorens cun domicil e dimora ordinaria en Svizra han sco fugitivs sut las medemas cundiziuns sco burgais svizzers il dretg da mesiras d'integraziun da l'assicuranza d'invaliditad, sch'els han gi, directamain avant ch'è succedì il cas d'invaliditad, nuninterruttamain durant almain in onn dimora en Svizra. Ils uffants minorens cun domicil e dimora ordinaria en Svizra han er quest dretg, sch'els èn naschids invalids en Svizra u sch'els han dapi la naschienscha gi nuninterruttamain dimora en Svizra.

³ Mess a pèr als uffants naschids invalids en Svizra èn ils uffants cun domicil e dimora ordinaria en Svizra, ch'èn naschids invalids en l'exteriur e dals quals la mamma ha gi là dimora durant maximal dus mais directamain avant lur naschienscha. Il cussegl federal regla en tge mesira che l'assicuranza d'invaliditad ha da surpigliar ils custs ch'èn vegnids chaschunads en l'exteriur pervi da l'invaliditad.

Art. 3 Fugitivs en l'exteriur

¹ Fugitivs che han abandonà la Svizra ed han domicil e dimora ordinaria en in pajas cun il qual la Svizra ha fatg ina cunvegna davart l'assicuranza per vegls e survivents e davart l'assicuranza d'invaliditad, èn mess a pèr als members dal stadi da domicil concernent lur dretgs da rentas ordinaras da l'assicuranza svizra per vegls e survivents sco er da l'assicuranza svizra d'invaliditad.

² A fugitivs cun domicil e dimora ordinaria en l'exteriur, per ils quals l'alineia 1 n'è betg applitgabel, pon vegnir reimbursadas las contribuziuns segund l'artitgel 18 alineia 3 da la lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents (LAVS).

3. La lescha federala davart l'assicuranza d'invaliditad vegn midada sco suonda:

Art. 6 al. 1bis e 2

^{1bis} Disposiziuns da cunvegna internaziunalas, tenor las qualas members da stadis esters vegnan considerads sco assicurads tar l'assicuranza svizra d'invaliditad, sch'els èn affiliads a las assicuranzas socialas da lur pajais d'origin, vegnan applitgadas confurm a lur senn per burgais svizzers che fan part da l'assicuranza dal stadi en dumonda.

² Members da stadis esters han, cun resalva da l'artitgel 9 alineia 3, be il dretg da prestaziuns uschè ditg ch'els han lur domicil e lur dimora ordinaria en Svizra ed uschavant ch'els han il mument ch'els èn daventads invalids gi pajà contribuziuns durant almain in onn entir u han gi dimora en Svizra nuninterruttamain durant diesch onns. Prestaziuns na vegnan betg concedidas a confamigliars da questas persunas ch'èn domiciliads en l'exteriur.

Art. 7 al. 1

Pertutga be il text talian

Art. 9 al. 2 emprima frasa ed al. 3

² Burgais svizzers minorens senza domicil en Svizra èn pertutgant las mesiras d'integraziun mess a pèr als assicurads, sch'els abitan en Svizra.

³ Esters minorens cun domicil e dimora ordinaria en Svizra han il dretg da las mesiras d'integraziun, sch'els adempleschan sez las cundiziuns tenor l'artitgel 6 ainea 2 u sche:

- a. il bab u la mamma èn assicurads il mument ch'els daventan invalids ed han sco esters gi pajà contribuziuns durant almain in onn entir u han gi dimora en Svizra nuninterruttamain durant diesch onns; e
- b. els sez èn naschids invalids en Svizra u han, il mument ch'els daventan invalids, abità nuninterruttamain en Svizra dapi almain in onn u dapi lur naschientscha. Mess a pèr als uffants naschids invalids en Svizra èn ils uffants cun domicil e dimora ordinaria en Svizra, ch'èn naschids invalids en l'exteriur e dals quals la mamma ha gi là dimora durant maximal dus mais directamain avant la naschientscha. Il cussegl federal regla en tge mesira che l'assicuranza d'invaliditad ha da surpigliar ils custs ch'èn vegnids chaschunads en l'exteriur pervi da l'invaliditad.

Art. 10 al. 1

¹ Il dretg da mesiras d'integraziun nascha uschespert che talas èn inditgadas a vista da la vegliadetgna e dal stadi da sanadad da l'assicurà. El stizza il pli tard a la fin dal mais en il qual ina persuna assicurada ha fatg diever dal dretg da retrair anticipadamain la renta conform a l'artitgel 40 al. 1 LAVS u en il qual ella cumplenescha la vegliadetgna da renta.

Art. 32 e 33

Abrogads

Art. 34 Renta supplementara

¹ Personas maridadas cun il dretg d'ina renta, che han exequi in'activitad da gudogn directamain avant che daventar inablas da lavurar, han il dretg d'ina renta supplementara per lur consort, uschenavant che quel n'ha betg il dretg d'ina renta per vegls u d'ina renta d'invaliditad. La renta supplementara vegn dentant be pajada, sche l'auter consort:

- a. ha pajà contribuziuns durant almain in onn entir; u
- b. ha ses domicil u sia dimora ordinaria en Svizra.

² Il cussegl federal regla ils detagls. El po extender il circul da quels ch'han il dretg da la prestaziun.

³ Ina persuna divorziada è messa a pèr a la maridada, uschenavant ch'ella ha per la gronda part quità dals uffants confidads ad ella e n'ha po betg sezza pretender ina renta d'invalidità u ina renta per vegls.

⁴ Sch'il consort cun il dretg da la renta n'ademplescha betg sia obligaziun da manteniment vers la famiglia u sch'ils consorts vivan separadamain, è la renta supplementara da pajar a l'auter consort, sche quel pretenda quai. Sch'els èn divorziads, è la renta supplementara da pajar d'uffizi enor al consort che n'ha betg il dretg da la renta. Resalvadas restan decisiuns divergentas dal derschader civil.

Art. 35 al. 2-4

² *Abrogà*

³ Uffants nutrids, che vegnan prendids en tgira pir suentar l'entschatta da l'invalidità, n'han betg il dretg d'ina renta per uffants, nun ch'i sa tractia d'uffants da l'auter consort.

⁴ La renta per uffants vegn pajada ora sco la renta a la quala ella appartegna. Resalvadas èn las disposiziuns davart l'applicaziun cunvegnetta da las rentas (art. 50) e decisiuns divergentas dal derschader civil. Il cussegl federal po relaschar prescripziuns complementaras concernent il pajament, particularmain per uffants or da lètgs separadas u divorziadas.

Art. 36 al. 2 e 3

² Per la calculaziun da las rentas ordinarias èn, cun resalva da l'alinea 3, las disposiziuns da la LAVS applitgabras conform a lur senn. Il cussegl federal po relaschar prescripziuns cumpletantas.

³ Sche l'assicurà n'ha betg anc cumplenì 45 onns il mument ch'el daventa invalid, vegn la media da l'entrada da lavur augmentada per in supplement procentual. Il cussegl federal fixescha il supplement e graduescha quel tenor la vegliadetgna da l'assicurà il mument che quel daventa invalid. El po prevair ina regulaziun speziala per assicurads cun ina durada da contribuziun na cumpletta.

Art. 37 al. 1 e 1bis

¹ Las rentas d'invalidità correspundan a las rentas per vegls da l'assicuranza per vegls e survivents.

^{1bis} Sche domadus consorts han il dretg da la renta, vala per la reducziun da las duas rentas l'artitgel 35 LAVS conform a ses senn.

Art. 38 al. 1

¹ La renta supplementara munta a 30 pertschient, la renta per uffants a 40 pertschient da la renta d'invalidità che corresponda a l'entrada media annuala decisiva. Sche doma-

duas parts dals geniturs han in dretg da la renta per uffants, èn las duas rentas per uffants da reducir, uschenavant che lur summa surpassa 60 pertschient da la renta d'invaliditad maximala. Per l'execuziun da la reducziun esi d'appplitgar l'artitgel 35 LAVS conform a ses senn.

Art. 38bis al. 1

¹ Las rentas per uffants vegnan reducidas, sch'ellas surpassan essenzialmain ensemen cun la renta dal bab u cun quella da la mamma l'entrada media annuala ch'è decisiva per calcular questa renta.

Art. 39 al. 1 e 2

¹ Il dretg dals burgais svizzers da rentas extraordinarias sa drizza tenor las disposiziuns da la LAVS.

² *Abrogà*

Art. 40 al. 2 e 3

² Las rentas extraordinarias per uffants vegnan reducidas sut las medemas cundiziuns ed en la medema dimensiun sco quellas che vegnan pajadas da l'assicuranza per vegls e survivents.

³ Las rentas extraordinarias per personas ch'èn daventadas invalidas avant il 1. da december da l'onn che suonda quel, en il qual ellas han cumplenì 20 onns, correspundan a 133 1/3 pertschient da l'import minimal da la correspondententa renta ordinaria entira.

Art. 42 al. 1

¹ Assicurads cun domicil e dimora ordinaria en Svizra ch'èn dependents d'agid, han il dretg d'ina indemnizaziun per personas dependentas d'agid, uschenavant ch'els n'han betg il dretg d'ina tala indemnizaziun a basa da la lescha federala davart l'assicuranza cunter accidents u a basa da la lescha federala dals 19 da zercladur 1992 davart l'assicuranza militar. L'indemnizaziun vegn pajada il pli baud a partir dal prim di dal mais che suonda quel, en il qual l'assicurà ha cumplenì 18 onns ed il pli tard fin la fin dal mais, en il qual in assicurà ha fatg diever dal dretg da retrair anticipadamain la renta segund l'artitgel 40 al. 1 LAVS u en il decurs dal qual el cuntanscha la vegliadetgna da renta. L'artitgel 43bis LAVS resta applitgabel.

Art. 43 al. 1

¹ Vaivas, vaivs ed orfens ch'adempleschan tant las premissas per il dretg d'ina renta per survivents da l'assicuranza per vegls e survivents sco er per ina renta d'invaliditad, han il dretg d'ina entira renta d'invaliditad. Concedida vegn dentant be la renta la pli auta da quellas.

Art. 50 al. 2

² A moda divergenta da l'artitgel 20 alinea 1 LAVS pon las prestaziuns posteriuras vegnir pajadas a terzas personas u a terzas instituziuns che han prestà anticipaziuns a vista da las prestaziuns da l'assicuranza d'invaliditad. Il cussegl federal regla la procedura sco er las premissas dal pajament a terzs.

Art. 52 al. 1

Pertutga be il text talian

Art. 55 emprima frasa

Cumpetent è per regla quai uffizi AI, en il territori dal qual l'assicurà ha ses domicil da dretg civil il mument da l'annunzia. ...

Art. 66 al. 1

¹ Uschenavant che questa lescha na fixescha betg autramain, vegnan applitgadas conform lur senn las prescripziuns da la LAVS concernent l'obligaziun da mantegnair il secret, ils patruns, las cassas da cumpensaziun, il reglament dals quints e dals pajaments, la contabilitad, la revisiun da las cassas e las controllas dals patruns, la cuvrada dals custs da l'administraziun, la responsablidad en cas da donns, la centrala da cumpensaziun ed il numer da l'assicurà.

Art. 76 al. 2

² La contribuziun d'assistenza na dastga betg surpassar l'import minimal da la renta ordinaria entira e da l'indemnisaziun a personas dependentas d'agid. Il pajament succeda tras la cassa da cumpensaziun ch'è cumpetenta per il pajament da rentas a Svizzers en l'exteriur.

Art. 78 al. 2 segunda frasa

² ... Ils artitgels 104 e 107 alinea 2 LAVS èn applitgabels conform a lur senn.

Art. 78bis lit. a

Pertutga be il text talian

Art. 81 Disposiziuns applitgabras da la LAVS

Las disposiziuns da la LAVS concernent il domicil, l'obligaziun d'infirmar, l'exemziun da taglia, la surpigliada dals custs e dalas taxas postalas, la calculaziun dals terms sco er davart la vigur e l'exequibladad èn applitgabras conform a lur senn.

4. La lescha federala dals 19 da mars 1965 davart las prestaziuns supplementaras tar l'assicuranza per vegls, survivents ed invaliditad yegn midada sco suonda:

Art. 2 al. 1, 1^{quater}, 2, 2bis, 3 emprima frasa e 5

¹ Als burgais svizzers designads en ils artitgels 2a-2c cun domicil e dimora ordinaria en Svizra esi da conceder in dretg da prestaziuns supplementaras, uschenavant che l'entrada annuala imputabla na cuntanscha betg in import ch'è da fixar en ils limits suandants:

- a. per persunas sulettas almain 12100 e maximal 13700 francs;
- b. per conjugals almain 18150 e maximal 20550 francs
- c. per orfens almain 6050 e maximal 6850 francs.

^{1quater} *Abrogà*

² Esters cun domicil e dimora ordinaria en Svizra han sco burgais svizzers il dretg da prestaziuns supplementaras, sch'els han gì dimora en Svizra nuninterruttamain durant 15 onns directamain avant il mument, dal qual davent els pretendan la prestaziun supplementara ed han il dretg d'ina renta, d'ina indemnizaziun per persunas dependentas d'agid u d'ina diaria da la AI u adempleschan las cundiziuns per quest dretg segund l'artitgel 2b; fugitivs e persunas senza patria cun domicil e dimora ordinaria en Svizra han il dretg da prestaziuns supplementaras sco burgais svizzers suenter ina dimora nuninterrutta en Svizra da tschintg onns.

^{2bis} Ils esters che avessan il dretg d'ina renta extraordinaria da la AVS/AI a basa d'ina cunvegna d'assicuranza sociala han il dretg da prestaziuns supplementaras. U schè ditg ch'els n'han betg ademplì il termin da carenza fixà en l'alineia 2, han els sin il pli il dretg d'ina prestaziun supplementara en l'atezza da l'import minimal da la cor-spondenta renta ordinaria entera.

³ Per ils uffants che dattan il dretg d'ina renta per uffants da l'assicuranza per vegls e survivents u da l'assicuranza d'invaliditad, èn ils limits d'entrada per persunas che vivan sulettas e per conjugals da quintar vitiers als limits d'entrada ch'èn valaivels per orfens; plinavant èn da dumbrar ensemen tuts limits d'entrada decisivs en cas da persunas vaivas cun orfens che han il dretg d'ina renta sco er en cas che orfens vivan ensemen. ...

⁵ *Abrogà*

Art. 2a Attempads

Il dretg da prestaziuns en il senn da l'artitgel 2 han attempads:

- a. che retiran ina renta per vegls da l'AVS;
- b. che n'adempleschan betg la durada minimala da contribuziun segund l'artitgel 29 alineia 1 LAVS e n'han betg cuntanschì la vegliadetgna da renta.

Art. 2b Survivents

Il dretg da prestaziuns en il senn da l'artitgel 2 han survivents:

- a. che han il dretg d'ina renta per vaivas, vaivs u orfens da l'AVS;
- b. che avessan il dretg d'ina renta per vaivas, vaivs u orfens da l'AVS, sche la persuna morta avess admplì la durada minimala da contribuziun segund l'artitgel 29 ainea 1 LAVS.

Art. 2c Invalids

Il dretg da prestaziuns en il senn da l'artitgel 2 han invalids:

- a. che han il dretg d'ina mesa u entira renta da l'AI;
- b. che avessan il dretg d'ina renta segund litera a, sch'ellas ademplissan la durada minimala da contribuziun segund l'artitgel 29 ainea 1 LAVS e las cundiziuns d'assicuranza segund l'artitgel 6 ainea 1 da la lescha federala davart l'assicuranza d'invaliditad;
- c. che han il dretg d'ina indemnaziun a persunas dependentas d'agid da l'AI;
- d. che retiran nuninterruttamain durant almain sis mais ina diaria da l'AI. En divergenza cun l'artitgel 3 ainea 2 vegn l'entrada da lavur quintada tiers cumplainamain.

Art. 3 al. 5

⁵ L'entrada imputabla da conjugals, da persunas ch'han uffants ch'han u dattan il dretg da la renta sco er d'orfens che vivan èn in tegnairchasa communabel, sto vegnir quintada ensemen.

Art. 11 al. 1 lit. a e b

¹ Las contribuziuns èn d'applitgar:

- a. per prestaziuns unicis u periodicas a burgais svizzers basegnus cun domicil e dimora ordinaria en Svizra, ch'èn attempads, vaivs, orfens u invalids;
- b. per prestaziuns unicis u periodicas ad esters e fugitivs basegnus ed a persunas senza patria basegnus, ch'èn attempads, vaivs, orfens u invalids ed han lur domicil e dimora ordinaria en Svizra e che vivan en Svizra dapi almain tschintg onns;

6. La lescha federala dals 25 da settember 1952 davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn en favur da persunas che fan servetsch en l'armada u en la protecziun civila vegn midada sco suonda:

Art. 21 al. 2

² Uschenavant che questa lescha na determinescha betg insatge auter, valan conform a lur senn las prescripziuns da la lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents concernent l'obligaziun da mantegnair il secret, concernent ils patruns, las cassas

da cumpensaziun, il reglament dals quintes e dals pajaments, la contabilitad, las revisiuns da las cassas e la controlla dals patrunds, la responsabladad en cas da donns, la centrala da cumpenziun ed ils numers d'assicuranza.

7. La lescha federala dals 21 da mars 1969 davart l'imposiziun da taglia sin tubac vegn midada sco suonda:

Art. 11 al. 2 introducziun e lit b

² Las tariffas da taglia valaivlas ils ... (data da l'entrada en vigur da la midada) po il cussegl federal:

- b. augmentar per maximal 50 pertschient, sche las entradas currentas or da las reservas previsas segund l'artitgel 111 da la lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents na tanschan betg per cuvrir las contribuziuns da la confederaziun a l'assicuranza per vegls e survivents sco er a las prestaziuns supplementaras tar l'assicuranza per vegls e survivents;

PP
SPED. POSTALA

Spediziuns enavos a la
controlla d'abitants da
la vischnanca

Recumandaziun a votantas e votants

Il cussegl federal ed il parlament recumandan a votantas e votants per ils motivs allegads da vuschar ils 25 da zercladur 1995 sco suonda:

- **GEA a la midada dals 7 d'october 1994 da la lescha federala davart l'assicuranza per vegls e survivents (10avla revisiun da l'AVS)**
- **NA a l'iniziativa dal pievel «per l'amplificaziun da l'AVS e da l'AI»**
- **GEA a la midada dals 7 d'october 1994 da la lescha federala davart l'acquist da bains immobigliars tras personas en l'exteriur**